

ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten der Kon. Hollandsche Lloyd en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Cafés en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

KANTOREN:

ROEBESTUUR HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
RECHTINGDIENST TELEFOON 4519.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN
worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“, en gezonden
aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot
den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20,
Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

N.V. NEDERLANDSCHE IJZERHANDEL Afd. ENTHOVEN

IJzerhandel, Gereedschappen, Complete Keuken- en Badkamer-inrichtingen, enz.
VLAMINGSTRAAT 18 - DEN HAAG - TELEFOON 791

Speciale Export-afdeeling voor Uitrustingen naar Oost- en West-Indië

Hofleverancier van
H.M. de Koningin.

HEEREN
EN
KINDER
KLEEDING

PEEK & CLOPPENBURG

KLEEDING
NAAR
MAAT

HOUD: Kraamvrouw- en Zuigelingverpleging in Ned.-Indië. — „Oost en West“ in Ned.-Indië. — Verslag over 1920 van de Commissie van Raad en Toezicht enz. — De Indische Kunstavond. — Gezonden. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. Uit de Eur. Pers. Uit de Ind. Pers. van de Chin. Pers. Lit.-Overzicht. — Suriname. — Van Vreemde Koloniën en Verre Landen. — Mededeelingen. — Mutaties van 29 Maart 1921.

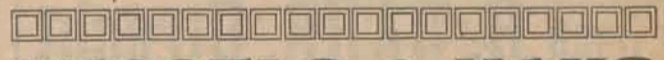
Kraamvrouw- en Zuigelingverpleging in Ned.-Indië.

De Vrouwenraad van Ned.-Indië heeft een zeer belangrijk werk verricht met de uitgave van een brochure over het bovenstaand onderwerp; in een voorwoord schrijft het dagelijksch bestuur van dien raad dat in 1918 het verzoek tot ons kwam zoo mogelijk iets te doen ten behoeve van kraamvrouwen en zuigelingenverzorging voor de inlandsche volkeren, had dit aanstonds de sympathie van alle, bij den Vrouwenraad aangesloten, verenigingen. Het bleek de vraag, wat er in deze door den vrouwenraad gedaan zou kunnen worden, moeilyk oplosbaar. Wij wisten immers zelf niet, wat er eigenlijk bereikt of verkeerd is in de hulp, welke kraam-

vrouwen en zuigelingen thans ontvangen en nog minder wisten wij, hoe daarin werkelijk te voorzien.

Er wordt kritiek geoeffend op wat in deze richting verzuimd wordt van Gouvernementswege en er wordt kritiek geoeffend op wat in deze gedaan wordt (met groote toewijding en volharding) vanwege het Gouvernement en particulieren.

Dit alles overwegende, begreep de Vrouwenraad, dat het eenige, wat wij doen kunnen is: licht verspreiden over deze zaak; allereerst voor ons zelve, voor de bij ons aangesloten verenigingen, die alle tezamen vrijwel het grootste deel der op sociaal gebied in Ned.-Indië arbeidende verenigingen en per-

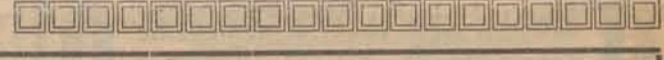

HESSELS & MAK'S

Valeriusstraat 44 - DEN HAAG - Tel. H. 3730

1ste klas Fabrikaten Confectieschoeisel
Huis 1ste rang voor Luxe-
en Orthopaedisch Schoeisel naar maat

Protectie van voornaamste H. H. Medici hier te lande

TOUTE FEMME ELEGANTE SE DOIT DE VISITER LA
COLLECTION DE ROBES, COSTUMES, MANTEAUX, CHAPEAUX, ETC. DE
Lampe
SPUISTRANS LA-HAYE

JULIEN & RICHARDSON BENNENAGEL

AMSTERDAM
Reguliersbreestraat 31-33 - Tel. N. 2943

Algemeen Assurantiekantoor ..

OOST

P.M. BROEKMANS AMSTERDAM

KONINGSPLEIN HOEK HEERENGRACHT
LADIES AND GENTLEMEN'S TAILOR

STEEDS VOORHANDEN HET FIJNSTE EN ALLERMEUWSTE
VOOR DAMES EN HEERENKLEEDING.
KLEEDING NAAR MAAT BINNEN 2 X 24 UUR GEREED

WEST

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Jansen & Titanus
FRIEZENVEEN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst“
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijs-courant op aanvraag gratis.

Wasch-, Glans- en Strijkinrichting „Fortuna“
Mej. v. d. NEUT — HOEFKADE 59

Wasschen en Stoomen van Gordijnen, Spreien en Dekens.

OVERHEMDEN f 0.40	FRONTS f 0.18
VESTEN f 0.60	BOORDEN f 0.15
HALFHEMDEN f 0.25	MANCHETTEN p. p. f 0.20
BLOUSES vanaf f 0.50.	

Voor geheele wasschen speciaal tarief.
De goederen worden afgehaald te Den Haag, Scheveningen, Rijswijk en Voorburg.

N.V. WIENER & VAN WITSEN
Gestigd 1851

Indische Uitrustingen

ROTTERDAM DEN HAAG
35 Schiedamsche Singel 94 Noordeinde

Firma H. RAHR, Utrecht
AGHTER ST. PIETER 4 TELEFOON 443
OPGERICHT 1835.

Piano- en Muziekhandel.

H **Hammond School en COPIEERINRICHTING** **S**
Terwenakker 11a - Tel. 3117 - Rotterdam
(Ruys' Handelsvereniging) beveelt zich beleeft aan als oudste inrichting op dit gebied voor de levering van correct schrijf- en copieerwerk.
Strengste discretie verzekerd.

P. J. VEELO & Z^{NEN}
DEN HAAG
Lange Houtstraat 15^B :: Tel. H. 6655

.. WONING ..
INRICHTING

Behangerij Stoffeerderij

sonen omvatten. Tot dit doel hielden wij een enquête.
Achterstaande circulaire werd toegezonden aan alle Residentsvrouwen en echtgenooten van Regenten.

Van zeer velen mochten wij antwoord ontvangen en de meeste antwoorden waren zóo waardevol, dat wij graag den heelen bundel bescheiden in druk hadden willen doen verschijnen.

Dat de ons verstrekte gegevens zich tot „een bundel“ zouden opstapelen, hadden wij nooit durven verwachten.

Op de jaarvergadering van 1919 was bovendien besloten de alsnog voor den Vrouwenraad te houden lezing van Mejuffrouw W. Valk, arts, over „Voorziening in de behoefte aan verloskundige hulp aan de bevolking“, in de uit te geven brochure op te nemen.

Bij dezen omvang zou de naam van „brochure“ echter niet meer van pas zijn en zou de verspreiding ervan misschien minder aan het doel beantwoorden. Vóór alles dient een „brochure „gelezen“ te worden en mag dan niet te omvangrijk zijn.

Een inleidend woord van het Hoofd van den Burgerlijken Geneeskundigen Dienst ter opwekking en aanmoediging, om op verschillende plaatsen te geraken, tot het oprichten van maternité's, is daarin zeer zeker op zijn plaats.

Waar zich eventueel comité's mochten vormen, kan men zich verzekerd achten van den steun van den B.G.D. en van financiële hulp van de Regeering.

Het D. B. meende echter van ons oorspronkelijk plan, alle ingekomen antwoorden in extenso uit te geven, om vorengenoemde reden te moeten afzien en liet aan de vergadering van 20 April 1920 over, hierin een beslissing te nemen.

Er werd besloten tot de uitgave van een niet te omvangrijk boekje, waarin slechts een resumé zou worden opgenomen van de ontvangen gegevens, met toevoeging daaraan van het laatste jaarverslag van *Boedi Kemoeliaan*, de eerste opleidingschool voor verpleegsters en vroedvrouwen, tevens *maternité*, van welk soort inrichting wij zooveel verwachting hebben voor de voorziening in betere en meerdere verloskundige hulp aan onze Indische vrouwen.

De alleraardigste verzameling gegevens over de wijze, waarop instructief aan de aanstaande moeder hier te lande hulp wordt verleend, blijft zuinig in ons archief bewaard, te zamen met de belangrijke lezing van Mej. Valk, welke ten doel heeft den toestand der ziekenverpleging en verloskundige hulp in de eerste jaren na de oprichting van *Boedi Kemoeliaan* te doen zien, zooals die is.

Waar zich een comité wenscht te vormen, waar men tot plaatselijke actie wil overgaan, waar men behoefte mocht gevoelen aan een absoluut op de hoogte komen, daar zullen wij graag alle gewenschte inlichtingen verstrekken en onzen bundel gegevens op aanvraag ter beschikking van belanghebbers stellen.

Adres: Mevr. R. E. J. DE KOCK-REGNIER, Alataslaan 9, Weltevreden.

Moge deze uitgave er het hare toe bijdragen om meerdere bekendheid en beter begripen te verwekken — ook in Nederland — en vele Nederlandsche vrouwelijke artsen en verpleegsters er toe brengen hier haar arbeidsveld te zoeken en te vinden.

Moge zij het hare er toe bijdragen, om onder de Inlandsche meisjes liefde, ambitie en medelijden wakker te roepen, opdat zij zich een levenstaak scheppen met hare toewijding aan nood- en pijnlijvende vrouwen en kinderen van eigen ras.

Wij zouden ons daarover hartelijk verheugen en dat ware dan tevens de beste dank aan de dames en heeren, die zich de moeite getroost hebben, uitvoerig en onderhoudend in te lichten.

BATIK VERVEN
Batik-Apparaten, Batik-Teekeningen.
ATELIER VOOR ONDERRICHT.
OPGERICHT 1887.
FIRMA TENZER,
Noordeinde 139a, DEN HAAG (Holland), Tel. 4229.
KUNST-SCHILDERSARTIKELN.
Voorwerpen om te Snijden, Branden, Beschilderen, enz.

De Vrouwenraad grijpt gaarne deze gelegenheid aan, om openlijk oprechten dank te betuigen allen door wier gewaardeerde medewerking wij staat zijn deze brochure in het licht te doen verschijnen.

Het Dag. Bestuur van den Vrouwenraad van Ned.-Indië,
M. H. NITTEL-DE WOLFF VAN WESTERRODE,
Wrnd. Presidente.
R. E. J. DE KOCK-REGNIER,
Secretaresse.
E. BORGERHOFF MULDER-KRAMP,
Peningmeesteresse.

Rondschrjven aan Residentsvrouwen en echtgenooten van Regenten.

Mevrouw, Weltevreden, October 1919

Op de Jaarvergadering van den Vrouwenraad van Nederlandsch-Indië van 16 April l.l., werd besloten, dat de Vrouwenraad zou trachten zich op de hoogte te stellen van de omstandigheden, waaronder kraamvrouwen en zuigelingen verkeerden in de verschillende deelen van Indië en de goede of kwade hulp, die hun ten dienste staan.

Tot uitvoering van dit plan wendden wij ons allereerst tot Dr. de Vogel, Hoofddirecteur van den Burgerlijken Geneeskundigen Dienst, die ons zeer bereidwillig een inzicht deed krijgen in wat door den Burgerlijken Geneeskundigen Dienst gedaan wordt en gedaan zal worden en de moeilijkheden, die daarbij te overwinnen zijn. Wij hopen eerlang deze gegevens op schrift te ontvangen.

Doch naast deze gegevens zouden wij het te zeerste op prijs stellen, indien wij ook van bevoegden ter plaatse een min of meer uitvoerige uiteenzetting mochten ontvangen omtrent de heersche toestanden, waardoor wij in staat gesteld worden worden ook een duidelijk inzicht hierin te krijgen.

Het is daarom, dat wij ons wenden tot U Mevrouw, met het vriendelijk verzoek, hetzij zelve ons een dergelijk overzicht te geven, hetzij namens ons dit te willen verzoeken aan een ter zake deskundige.

Het is onze bedoeling de vriendelijk verstrekte gegevens te verzamelen en uit te geven, allereerst binnen den kring van den Vrouwenraad zelve en later ook in wijderen kring, waardoor de Vrouwenraad misschien zou kunnen medehelpen tot vooruitgang en verbetering.

Een middel tot verbetering deed Dr. de Vogel ons aan de hand bij-dat bezoek. Hij verzocht den Vrouwenraad, om op te wekken tot het oprichten van maternité's, zooals hier te Batavia „*Boedi Kemoeliaan*“, een tehuis voor kraamvrouwen en zuigelingen. Aan het hoofd van dit tehuis staat een vrouwelijke dokter, die met hulp van gediplomeerde Europeesche verpleegsters, Inlandsche meisjes opleidt voor vroedvrouw, waarvoor een studietijd van minstens drie jaar noodig is. Na volbrachte studie kunnen deze meisjes bij de bevolking hare hulp verlenen, doch blijven onder controle van Europeesche artsen, hetzij vrouwelijke dan wel mannelijke. Dat dit tehuis zeer opneemt, blijkt uit de groote aanvraag om daar Inlandsche meisjes geplaatst te krijgen.

Indien nu door particulier initiatief besloten kon worden tot het oprichten in alle deelen van Nederlandsch-Indië van zulke tehuizen (de Burgerlijke Geneeskundige Dienst zou voor de doktoren zorgen), zou dit zeer zeker een groote stap tot vooruitgang zijn.

De Vrouwenraad zou gaarne zien, dat U dit onderwerp onder de aandacht bracht van personen, die hiervoor in aanmerking zouden kunnen komen.

N. LOEB - DEN HAAG
NOORDEINDE 109-111
KLEEDING EN MEUBILEERING
OP TERMIJNBETALING

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162^A. TEL. 4782 DEN HAAG.

U dankend voor de te nemen moeite, zien wij met belangstelling Uw antwoord (lieftst zoo spoedig mogelijk) tegemoet.

Namens het Dagelijksch Bestuur van den Vrouwenraad van Nederlandsch-Indië:

E. J. J. CARPENTIER ALTING-DEIBEL,
Presidente.

R. E. J. DE KOCK-REGNIER,
Secretaresse.
(Wordt vervolgd).

„Oost en West” in Ned.-Indië.

Verslag van den Hoofdvertegenwoordiger voor Ned. Oost-Indië over 1920.

Den 3en Juli 1920 uit Nederland vertrokken, kwam ondergeteekende den 7en Augustus d.a.v. te Indië aan. Over zijne reiservaringen en den toestand in Indië, 2e semester 1920, schreef hij in het Koloniaal Weekblad.

In verband met zijn program (zie Kol. Weekbl. 13 Mei 1920, no. 20) verrichtte hij het volgende:
Ad 1e. Weder aanknoopen van den band tussen de leden in Oost-Indië en het hoofdbestuur en het bevestigen daarvan.

Naar aanleiding van de mededeeling aan het H.B. van 48 leden, dat zij in 1920 voor het lidmaatschap dankten en van 5 leden, dat zij hunne contributie op peil wenschten te brengen — voor de andere leden had dit, daar zij blijkbaar het nood-
woningene van dien maatregel inzagen, dus automatisch plaats — werden deze leden allen per aan-
teekend schrijven aangeschreven en hun aan-
acht er op gevestigd, dat de oorlogstoestand ook
de werkzaamheden onzer vereeniging een rem-
vloed had uitgeoefend, doch dat thans
met kracht aan het werk was getogen, blij-
nde uit de bijgevoegde circulaire en oproep;
ter, dat het niet mogelijk was zóó te blijven
werken, wanneer niet vele leden met een be-
worlijke contributiebijdrage ons steunen. Het ge-
was, dat 25 leden op hun besluit terugkwamen,
hunne contributie op peil brachten; van 1 lid in
Buitengewesten werd nog geen bericht ontvan-

Pijnlijk doet het aan, onder degenen, die bij hun
aerstellend besluit volhardden, hoofddambtenaren
hoofdofficieren, loopende naar het einde van
Indischen loopbaan, aan te treffen. Het is te
open, dat hieruit niet moet worden opgemaakt,
dat hunne belangstelling in Indië met hunne pen-
sionering zou ophouden, zoodat dan heelemaal
den band meer gevoeld zou worden.

Ad 2e. Inning der contributiën, aantekenen en
welding van mutaties onder de leden.

De kwitanties voor de contributies over 1920 en
achterstallige contributies, zelfs tot 1916, wer-
ten ter inning afgegeven aan de Nederlandsch-
Indische Handelsbank, doch nog niet verantwoord.
Verscheidene dier kwitanties komen terug, ook om-
dat de leden verzuimden van hunne adresverande-
ringen in Indië of vertrek naar Europa kennis te
geven. Voor de vereeniging is dit een temporair
nood, voor de leden zelve onaangenaam, omdat
het bedrag der contributies, over verschillende jaren
loopende, hen doet onstellen, soms zelfs er toe
dringt te bedanken, terwijl de fout toch bij hen
ligt, terwijl zij, al ware het slechts door het
ontvangen van het Koloniaal Weekblad, de waarde
van den wissel genoten hebben.

Voor 1921 zal, ook als bezuinigingsmaatregel,
een proef genomen worden met het toezenden van
postwissels, waarop, na ontvangst van het ver-
schuldigde bedrag, toezending der kwitantie zal
plaats vinden. De leden kunnen echter de taak
van den hoofdvertegenwoordiger belangrijk verlich-

ten, door hem uit eigen beweging de contributie
per postwissel over te maken, waarna de kwitantie
volgt. Der vereeniging worden hierdoor tevens kos-
ten gespaard.

Ook het melden der mutaties is door het voor-
melde euvel bezwaarlijk. Kleian's adresboek, de
Interlocale Telefoonids en de Regeeringsalmanak
II geven eenige aanwijzingen; in hoofdzaak moeten
de leden gevolgd worden in de Javasche Cou-
rant, de mutaties in de dagbladen en de opgaven
der Stoomvaartmaatschappijen van de naar Neder-
land vertrekkende passagiers. Hiermede gaat nood-
deloos veel tijd verloren, waardoor het maken van
persoonlijke propaganda voor onze vereeniging in
het gedrang komt. Laat de leden daarom ook in
deze de taak van den hoofdvertegenwoordiger toch
vergemakkelijken, door bij vertrek uit en aankomst
in Indië, van iedere verandering van positie, be-
trekking en woonplaats per brief- of verhuiskaart
aan hem kennis te geven. Het komt aan de vereeni-
ging ten goede! Immers, deze is meer gebaat door
propaganda dan door het uitpluizen van details.

Ad 3e. In contact treden met de correspondenten.
Personen aanzoeken om — onder nadere goedkeu-
ring van het Hoofdbestuur — als correspondent op
te treden.

De correspondenten werden aangeschreven en
hun propagandamateriaal toegezonden.

De Heer W. Boetje, Referendaris bij het Departement
van Financiën, bedankte en vertrok met verlof
naar Nederland. De Heer H. Remmert, Contro-
leur B.B., thans geplaatst te Mr. Cornelis, kan ook
te Weltevreden werkzaam zijn. De Heer W. J. Beck,
Controleur B.B. te Tandjong Pinang (Riouw en
ond.) bepaalde zich niet tot zijn ressort, doch zond
den Gewestelijken Secretarissen exemplaren van
het Koloniaal Weekblad en onze circulaires en oproep
ter circuleering. Het resultaat moet worden
afgewacht. Te Singapore werden onze belangen
krachtig behartigd door den Heer Th. J. C. van
Everdingen, Chef van den Civielien Dienst der Koninklijke
Paketsvaart Maatschappij aldaar.

De Heer D. van Schreven, kapitein der Infanterie
b. d. te Padang, werd genegen bevonden om als
correspondent voor Padang en Sumatra's Westkust
op te treden.

Ad 4e. Propaganda door het verspreiden van Pa-
dangsche blaadjes en het aanwerven van leden.

Bij alle correspondenten zijn de bekende circula-
ires met oproep aanwezig. Bij de eerste toezending
van het Koloniaal Weekblad wordt een circulaire
gevoegd, waarop gestempeld: „Propagandeert
„Oost en West”! Evenmin als in Nederland van
propaganda van de leden zelve uitgaande — op een
enkele gunstige uitzondering na — veel valt te be-
speuren, is dit in Oost-Indië het geval.

Maleische propagandablaadjes werden niet ver-
spreid, omdat de beschaafde en ontwikkelde Indo-
nesiër, in aanmerking komende voor het lidmaat-
schap onzer vereeniging, tegenwoordig voor het
meerendeel de Nederlandsche taal leest en begrijpt,
zoodat de bestaande circulaire ook dezen een over-
zicht geeft van het doel en werken van „Oost en
West”.

Wat het aanwerven van nieuwe leden aangaat,
had ondergeteekende het succes, dat schier allen,
met wien hij sprak over „Oost en West”, haar ar-
beidsveld, het vele wat zij doet en toch den betrek-
kelijken nood, waarin zij verkeert, en hetgeen zij
doen kan — mits haar de noodige steun verleend
wordt — als begunstigers, leden of abonné's toe-
traden.

Het ledental der Vereeniging in Oost-Indië ging
hierdoor met 150 vooruit, met contributies variee-
rende van f 5.— als minimum tot f 30.— 's jaars.

Het aantal begunstigers, leden en abonnementen
in Oost-Indië bedroeg ultimo 1920: 750 — een aan-
tal, dat nog belangrijk zal moeten toenemen.

Ad 5e. Aanraking zoeken met de Europeesche

O. J. STUUT, 'S-GRAVENHAGE

CHARLOTTE DE BOURBONPLEIN 28 - TELEF. 5073

Comestibles - Koloniale Waren

UITSLUITEND EERSTE KWALITEIT ARTIKELEN EN
PRIMA WAREN.

Bediening aan huis zonder prijsverhooging

Kon. Eindhovensche Stoom- & Handweverij VAN DIJK & Co.

Leveranciers van H. M. Koningin Wilhelmina - van H. M. de Koningin-Moeder en van H. M. de Koningin van Rumenie; eertijds van H. M. Koningin Sophia.

OPGERICHT 2 AUG. 1853.

Hotel-Linnen en Tafelgoed met en zonder naam.
UITZETTEN, INDISCHE UITRUSTINGEN
LUIERMANDEN.

Monarch

Schrijf- machine

HOOFDAGENTEN
HEYENBROCK HASELAGER & Co
AMSTERDAM - ROTTERDAM
DEN HAAG.

N.V. MEUBELFABRIEK V/H LE COINTRE & CO.

*Ameublementen
Belimmeringen
Gordijnen
Tapijten*

Modelhuis: Oude Molstraat 32
'S-GRAVENHAGE TEL. H. 8088

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleding wilt laten
Oppersen, Repareeren, Keeren, Moder-
niseeren, Vermaken, opnieuw Voeren,
onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij
maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”

Anna Paulownastraat 30a, Tel. 4947
DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

Electro-Technisch Bureau H. VAN ZIJL

Fr. Valentijnstraat 102 DEN HAAG Tel. H. 8017

Licht, Kracht, Verwarming, Schel-
en Telefoon-Installatiën. ...

Zuid-Hollandsche Brood en Beschuitfabriek

WALDORPSTRAAT 16—22
's-GRAVENHAGE TELEF. 1163

*Beveelt zich bij Uwe
Leden aan.*

**Behalve GOED BROOD
wordt U een dividend
van 5 %o gewaarborgd.**

DE GROOTSTE KEUZE GRAMOPHONES PLATEN Merk HIS MASTER'S VOICE

bij **WILLEM SPRENGER.**
PASSAGE 46. Agent der Gramophone Comp. Ltd. DEN HAAG
STEEDS HET NIEUWSTE!! Tel: 3778. STEEDS HET BESTE

en Indische Pers, om de aandacht te vestigen op „Oost en West”.

Doordat deze aanraking het best persoonlijk en mondeling verkregen wordt, zal dit in aansluiting met nog te ondernemen propaganda-reizen moeten geschieden.

Met de Hoofdredacteuren van het „Bataviaasch Nieuwsblad” en het „Nieuws van den Dag van Ned. Indië” werd geconfereerd en hunne aandacht op onze vereeniging gevestigd. Beide Heeren traden toe tot het lidmaatschap.

Naar aanleiding van eene correspondentie met den Hoofdredacteur van de „Locomotief”, over uit het „Koloniaal Weekblad” overgenomen artikelen, verscheen in dit blad een hartige opwekking tot aansluiting.

Ad 6e. Het „Koloniaal Weekblad” op de leestafels der voornaamste societeiten en hotels ter lezing te laten leggen.

23 Societeiten en hotels abonneerden zich op het blad, dat hierdoor op hunne leestafels ligt.

Ook hier geldt het gestelde in de 1e alinea sub 5.

Ad 7e. Trachten handels-, cultuur-, industriele- en andere ondernemingen als begunstigers te doen toetreden.

11 Cultuurondernemingen en firma's traden toe als begunstigers met jaarlijksche bijdragen van f25 tot f 100.—

Overigens geldt ook hier als het beste middel persoonlijke aanraking en mondelinge bespreking.

Ad 8e. Het zoeken van aanraking met den Politiek Economischen Bond en met andere Nederland goedgezinde Vereenigingen, zoowel Europeesche als Indische.

Waar de Vereeniging, toch een door de Regeering erkende instelling van algemeen nut, niet in den Regeeringsalmanak voorkwam, werd de aandacht van den betrokken ambtenaar op dit hiaat gevestigd en hem de noodige gegevens verstrekt. In den Regeerings-Almanak 1921 heeft nu die vermelding plaats gevonden.

Met den Voorzitter der P.E.B. werd geconfereerd. Onze organen worden geruild. Met de Indo-Europeesche Vereeniging (I.E.V.), welke zich aansluit bij den P.E.B., wordt aanraking gezocht, eveneens met Boedi Oetomo. Dit alles evenwel met het strikt neutrale standpunt van „Oost en West” in het oog houdende en bewarende.

Ad 9e. Het zoo mogelijk uitgeven van een Maleisch bijblad van het „Koloniaal Weekblad.”

Afgezien nog van de groote daaraan verbonden kosten, is een dergelijke maatregel voorloopig nog niet in te voeren, omdat, zooals gezegd, de eenigszins ontwikkelde Indonesiër ons orgaan nu reeds kan lezen en begrijpen, de onontwikkelde, thans nog te lichtvaardig den stem van den een of anderen oproerkraaijer of ontevredenheids-zaaijer volgende, er geen belang in zouden stellen.

Het uitzenden van vertrouwde Indische propagandisten in de kampong is raadzamer. Ook hier moet het gesproken woord zegevieren, omdat daarbij dadelijk tegenwerpingen weerlegt, onduidelijkheden opgehelderd kunnen worden.

Overigens werkt het Bureau voor Volkslectuur prachtig. Aan schier elke Inlandsche school is een volksbibliotheek verbonden.

Op ruime schaal worden de volksalmanakken (vide Kol. Wbl. dd. 16 Dec. 1920, No. 51) verkocht, al kosten deze f 0.75; tot medio Januari van de oplagen: Javaansch 30.000, Maleisch 30.000, Soendaneesch 12.000 en Madoereesch 2.000, respectievelijk 28.000, 22.000 en 1.200.

„Oost en West” blijft echter actief en zal anderen steunen, dan wel zelfstandig handelen, als de omstandigheden daartoe gelegenheid bieden.

Bescheidenlijk vermeent ondergeteekende, dat in korten tijd reeds veel werd bereikt. Echter de hoofd-vertegenwoordiger kan niet alles doen; hij heeft

krachtigen bijstand noodig van de zijde der pondenten, doch nog meer van de leden zelf. van hen, lid geworden uit sympathie voor het y en en werken van Oost en West, ga krachtig Dat zij ons orgaan, het Koloniaal Weekblad, anderen ter lezing geven en deze opwekken te treding! Worden circulaires en oproep verlaten deze zijn ter beschikking.

Dat „Oost en West”, ook in Oost-Indië, in 't belang van Nederland en Koloniën!

Sragen, 1 Januari 1921.

De Hoofdvertegenwoordiger
Oost-Indië:
A. J. GOOSE

Verslag

over het jaar 1920. van de Commissie van Raad
Voorlichting ten behoeve van personen, die
werkkring zoeken in Nederl.-Indië of daarvoor
hunne kinderen of pupillen opleiden.

Nog sterker dan in vorige jaren was gedurende 1920 de toeloop van personen, die zich tot het formatie-bureau wendden, voornamelijk met verzoek, hen aan een betrekking in Nederland, Oost-, soms West-Indië te helpen.

De algemeene malaise na afloop van den oorlog is begrijpelijkerwijze hiervoor een van de voornaamste redenen. Ook echter het alom verspreide beeld, dat de Vereeniging Oost en West betrekkingen kan verschaffen, draagt er toe bij, zoodat tal van buitenlanders, in hoofdzaak Duitschers, Oostenrijkers, Belgen, Zwitsers, Polen, die meestal in lectueel goed onderlegd zijn en in hun land als middel van bestaan meer konden krijgen, dringen om een betrekking in Indië verzochten. Zij behielden doorgaans tot de categorieën der ontwikkelde waren doctoren, ingenieurs, technici, handelaren, gediplomeerde verpleegsters en ook vele gewone officieren van het Duitse of Oostenrijksche leger, die geen middel van bestaan meer hadden, bevoordelend zich er onder. Schriftelijk hebben zich 224 en mondeling 42 buitenlanders tot het bureau gewend, moesten, hetzij een afwijzend advies ontvangen naar het Arbeidsbureau voor den Indischen Archipel dan wel naar de 9e Afdeling van het Departement van Koloniën worden verwezen, al naar gelang toescheen of zij, in verband met hun studie of werkkring, al dan niet voor een Gouvernementsbetrekking in aanmerking zouden kunnen komen.

Het gehalte van de Hollandsche sollicitanten aan een betrekking in Indië was, wat kunde betreft, beneden het middelmatige. De meesten hadden lagere school al dan niet tot het eind doorloopend waren vervolgens in een of ander ambacht dan als kantoor- of winkelbediende, in den landbouw aan een fabriek of als monteur, chauffeur, of werkzaam geweest en ten gevolge van slapteliken tijdelijk zonder werk. Zij vermeenden in dit volop werk te kunnen krijgen en bovendien, dat den werkgever uitgezonden, van een uitrusting voorzien te worden.

Aan de meesten hunner werden adressen gegeven van maatschappijen, tot wie zij zich moesten vervoegen met 't verzoek om plaatsing op een of andere onderneming in Indië als anderszins rangschikt tot de volgende rubrieken, als:

	schriftel.	mondel.
Betreffende betrekkingen in het algemeen	110	23
Betreffende Gouvernementsbetrekkingen	40	28
Betreffende particuliere betrekkingen	343	225

Electro-techn. en Mechanisch Bureau „HOLLAND”
ANNA STRAAT 17 - DEN HAAG - TEL. H. 4738
2 x bellen.
*Electriciteit op elk gebied.
Groote keuze Electricische Ornamenten, enz.
Baden, Geysers, Waschtafels.*

INDISCHE UITRUSTINGEN
VOORDEELIGST ADRES:
AU BON MARCHÉ
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

Dans-Instituut NICK H. WISSE
Gediplomeerd Dansleeraar
LANGE BEESTENMARKT 108—110, DEN HAAG
Club- en Privaatlessen
in de Moderne Dansen
Privaatlessen aan Heeren met medewerking van Dame (assistente).
Inlichtingen dagelijks van 2—4 en 7—10 uur.

Centraal-Apotheek DE KOEDOE
Frederik Hendriklaan 166 Tel. S. 1053
ALLE RECEPTEN worden tegen den laagst mogelijken prijs gereed gemaakt

Bebaboe's en Jongens

beschikbaar.

303

bevragen in „PERSINGGAHAN“

Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden

Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

...fende de reis, het leven, de kleeding en de toestanden in Indië	37	18	55
...fende een bepaalde plaats of streck	8	3	11
...fende maatschappijen, ondernemingen, personen	11	5	16
...fende brochures, boekwerken over Indië en over betrekkingen aldaar	112	107	219
...fende de opleiding tot de studiekosten en vermindering tot ambten, bezoldiging	32	18	50
...fende de meest uiteenlopende onderwerpen, niet bijzonderlijk te rangschikken	21	32	53
	714	459	1173

betreffende de bedoelde aanvragen om betrekkingen, worden vaak door dames en heeren inlichtingen gevraagd op het gebied van opvoeding en studie van kinderen met het oog op hun toekomstig levensveld in Indië, werd huisvesting aangeboden aan kinderen van Indische families, werden inlichtingen ingewonnen naar maatschappijen of firma's, die de duurt in Indië in verhouding tot die in Nederland, werd raad gevraagd omtrent in Indië op te richten zaken, het uitoefenen van zelfstandige functies of ambten, werden baboes gevraagd of aangenomen, enz. enz. en soms vragen gesteld, die veel te kennen en ondervinding van den beheerder behoeven om ze te kunnen beantwoorden.

In het vorige jaarverslag besproken boekje „De Ingenieur in Nederlandsch-Indië“, door de oud-hoofdingenieur der B. O. W., den heer Voorduin omgewerkt, verscheen in het laatste nummer van April 1920 en vond veel aftrek. In de maand October d.a.v. verscheen de uitgifte van het boekje „Over onze Onst voor hen, die er niet van zijn“, welk boekje, met goedvinden van de redactie, omgewerkt is, dus aansluitend aan de nieuwe toestanden in Indië, door den inspecteur van het Inlandsch Onderwijs, den heer B. J. Visscher, waardoor het veel gevraagde boekje thans geheel de huidige toestanden weer-actueel is.

Een groote behoefte bestond aan de nieuwe uitgave der uitverkochte boekjes: „No. 3. De Rechters-Ambtenaar in Nederlandsch-Indië; No. 6. Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië en No. 9. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Administratie in Nederlandsch-Indië“. Het Informatie-bureau is er in geslaagd, door tussenkomst van den heer Dom van Rombeek, gedaan te krijgen, dat het eerste boekje door Professor Mr. G. André de Vries te Leiden werd omgewerkt en is het thans het publiek verkrijgbaar gesteld. Het tweede boekje kon de bewerker nog niet afleveren, omdat nog steeds geen beslissing is genomen omtrent de aanwerving van onderwijzers voor de ambtenaren en naar een geschikte deskundige voor de bewerking van het derde boekje wordt nog gezocht.

Ook in het afgelopen jaar verleenden zoowel de Rijks- als de Koloniale Reedschapsbeurs voor den Indischen Dienst, als de 9e Klasse B van het Departement van Koloniën, een zeer op prijs gestelde medewerking en hulp, waar deze ingeroepen werd voor het geven van inlichtingen inzake betrekkingen in 's Lands dienst, welke door ons bureau niet konden worden verstrekt. De van het Departement van Koloniën ontvangen gedrukte Staatscourant aangaande het ten behoeve van den Indischen dienst aangevraagde personeel hier te lande, werden onder belanghebbenden verspreid en door het afdrucken in het Koloniaal Weekblad onder de aandacht van het publiek gebracht.

VAN STRAALEN MONSIEUR & ERKELENS. WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Leuvehaven 34, Tel. 2456.
 Bijkantoor: DEN HAAG, Lloydgebouw Piet Heiplein, Tel. 1587 1588
 Bijkantoor: DEN HELDER, Hoofdgracht 37, Tel. 83.

benden verspreid en door het afdrucken in het Koloniaal Weekblad onder de aandacht van het publiek gebracht.
 's-Gravenhage, 26 Maart 1921.
 De Secretaris van het Informatie-bureau.
 J. Z. v. GENNEP.

De Indische Kunstavond.

De Indische Kunstavond op 1 April in Theater Verkade te 's-Gravenhage, gegeven ten bate van de op te richten Koloniale School voor Vrouwen en Meisjes, is een groot succes geweest, zoowel op artistiek als op financieel gebied; de propaganda-commissie heeft er alle eer van!
 De beide één-acters van mevrouw Kooy-van Zegelen, onder leiding van mej. W. Wessels op uitnemende wijze uitgevoerd, sloegen in; alleen vonden vele der aanwezige oud-Indiërs 't jammer, dat de inhoud van beide stukjes bij de toeschouwers, die niet met Indië bekend zijn, een ongunstigen indruk van de toestanden aldaar moet hebben achtergelaten. Een goed toneelstuk, waarin Indië op zijn best wordt voorgesteld, ware dien oud-Indiërs liever geweest!
 De Javaansche dans, door Raden Surjo Winoto uitgevoerd, vond algemeene bewondering, zoo ook de smaakvolle Javaansche draacht der elegante verkoopsters en de geïnproviseerde luxe warongs in de foyer opgesteld, waar de Indische lekkernijen grif van de hand gingen.
 Het batig saldo zal ongeveer twee duizend gulden bedragen, dus ook geldelijk een succes waarover men tevreden kan zijn.

Ingezonden Stukken.

„Een algemeen belang voor naar Indië vertrekkenden“. Geachte Redactie,
 Onder bovenstaand hoofd verscheen er dd. 24/2 l.l. een „Ingezonden stuk“ in Uw blad, waarin wordt aangeraden, vooral voorzichtig te zijn met het inkoopen eener Indische uitrusting.
 Daar dit zeker velen geïnteresseerd zal hebben, verzoek ik U vriendelijk, naar aanleiding daarvan, het onderstaande te willen plaatsen:
 Sprekende met Indische kennissen hoor ik, dat de Indische kleeding, in Holland gemaakt, inderdaad vaak niet deugt en de menschen, in Indië aangekomen, meestal naar den eersten den besten kleermaker loopen om wijzigingen te doen aanbrengen, hetgeen opnieuw een massa kosten en ongenoegen met zich medesleept.
 Geachte Redactie, de meeste naar Indië vertrekkenden zijn geen kapitalisten, doch gaan voor eene positieverbetering. Is het dan niet betreurenswaardig, dat juist deze categorie van menschen wordt getroffen, nadat zij reeds verscheidene honderden gulden in Holland offerden voor hunne uitrusting? Zou het, op welke wijze dan ook, niet mogelijk zijn deze ongerieven te ondervangen?
 Misschien kunnen de uitzenders van employé's (I Gouvernement inclus) hierin adviseeren en maatregelen nemen. Nu onze koloniën zooveel arbeidskrachten vragen, moet m.i. aan elk bezwaar, hoe klein ook, tegemoet worden gekomen.
 U beleefd dankend voor de plaatsruimte,
 Hoogachtend,
 Den Haag, J. BROEKHUIJZEN.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.
 De openlegging van Sumatra.
 De Loc. schrijft o.m.: Reden om te dien aanzien bijzonder optimistisch gestemd te zijn was er nu niet bepaald. De bezuinigingsmanie, welke de cen-

KUNSTINSTITUUT
 De Scheveningsche Muziekschool
 Dir. JOSEPHINE WINTER
 Keizerstraat 23 - Scheveningen

THE PH. VAN OMMEREN CORPORATION OF NEW-YORK
 New York, San Francisco (Cal.),
 42 Broadway. 84 Pinestreet.
 belast zich met:
 Expeditie :: Assurantie
 Opslag van goederen, enz. enz.
 Nadere inlichtingen worden gaarne verstrekt door
 PHS. VAN OMMEREN, Rotterdam.

..... Vereeniging voor
 Correspondentie-Onderwijs
 Goedgekeurd bij Kon. Besl. 25-10-1912

Een uitstekende gelegenheid voor hen, die in Indië wonen en studeeren willen, biedt de Vereen. voor Corr. Onderwijs
 Technische Cursussen: Ambachts, Zeevaartonderw., Werktuigkunde, Electro-Techniek, Bouwkunde, Teekenakten.
 Handelskursussen: Boekhouden, Handelscorrespondentie, Schoonschrijven, Stenografie.
 Talen: Moderne-, Oude-, Handelstalen, (Spaansch, Maleisch, enz.)
 Wiskunde, Opleiding Examen, Ambachten en Beroepen, enz.
 Opleiding akten L.O. Wiskunde, Boekhouden, Talen, Teekenen, Landbouwkunde.
 Opleiding akten M.O. Wiskunde (K en Kv), Boekhouden (KXII), Talen (Fransch, Duitsch, Engelsch), Teekenen (MA t/m MK), Werktuigkunde (KII), Zeevaartkunde (I), Schoonschrijven (N).
 Honderden Geslaagden.
 Adm.-Adres: Koninginneweg 177
 AMSTERDAM - Tel. Z. 6560

GENEZING
 gegarandeerd
 voor SUIKERZIEKTE (Diabetes) met
 DIABETA
 van Mevrouw A. KRAJENBRINK
 Verkrijgbaar bij de
 Apotheek DE KOEDOE, Scheveningen
 Fred. Hendriklaan 166 - Tel. S. 1053

Adverteeren doet verkoopen

AUG. SAVELKOUL - AMSTERDAM
 SINGEL, HOEK HEILIGENWEG
 Batavia - Semarang - Soerabaya - Bandoeng
 HEERENKLEEDING NAAR MAAT
 Indische Uitrustingen
 Vraagt geïllustreerden Catalogus.

Parkhotel
 van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.
 Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467

EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
 Centrale Verwarming, Electrisch Licht, Baden,
 Rustige ligging.
 LIFT.

Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

Maison van Wijk
 Obrechtstraat 57 - 's Gravenhage - Telefoon H 2665

UITZENDING VAN DINERS vanaf f 1.00

Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van
 Dejeuners, Diners en Soupers.
 135 KOUDE EN WARME SCHOTELS. J. H. M. KOETS

Dans- Instituut

B. STERNFELD
 Leerling v. h. Instituut Jacques Dalcroze
 te Genève

Koningin Emmakade 133 Tel. H. 3348
 'S-GRAVENHAGE

Onderwijs in
Modern Dansen
 alsmede in
 Klassiek,
 Plastiek
 en Rhytmische
 Gymnastiek.

GRAND HOTEL COOMANS
 ROTTERDAM - HOOFDSTEEG

Hotel bevat 250 Kamers met stroomend koud en warm water; 30 Kamers met Badkamers verbonden.
 Logies met Ontbijt vanaf f 3.25 per persoon.
 De aandacht wordt gevestigd op de moderne Tearoom, uitkomend aan den Houttuin en op het daarachter gelegen luxe ingericht Restaurant BRISTOL.
 De Directeur H. HOLTHAUSEN

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT

Kristal - Porselein

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ. ENZ., uit de Plateelbakkerij „Zuid Holland” te Gouda.

MAIL- en HUIJKOFFERS in alle afmetingen.
 Garantie voor gave overkomst.

Restaurant SAUR, den Haag
 Lange Houtstraat, hoek Voorhout.
 Tel. Nos. H. 5045 en H. 5046.

Dejeuners, Diners, Soupers
 Specialiteit voor Visch en Zeeuwsche Oesters

trale regeering heeft aangegrepen, bedreigde al direct de spoorwegplannen, welke voor de streken buiten Java waren ontworpen en reeds kwam het — gelukkig nog niet bevestigde — bericht, dat de afbouw van den Zuid-Sumatra-spoorweg zou worden gestaakt.

Niettemin is aan de *Sum. Post* gebleken, dat de dienst der S.S. onvermoeid voortgaat met het zoeken naar nieuwe tracé's voor de openlegging van het in zoovele opzichten rijke Sumatra. Van den heer W. J. M. Nivel, hoofdingenieur bij de S.S., belast met de verkenning en de opname in de buitengewesten, vernam het blad bijzonderheden, welke de hoop wettigen, dat aan de uitbreiding van de verkeersmiddelen op Sumatra volle aandacht besteed blijft.

Met den heer W. Wijnaendts van Resandt, ambtenaar bij den dienst der opname van de S.S., is de heer Nivel een dezer dagen van de Westkust te Medan gearriveerd. Daar heeft hij een onderzoek ingesteld naar de vorderingen van de voorbereidende werkzaamheden voor den aanleg van de lijn Siboga—Batang-Toro, gelegen in de bekende cultuurstreek van Tapanoeli naar Padang-Sidempoean.

De metingen voor het eerste gedeelte van deze lijn, ter lengte van 49 K.M., zijn bereids gereed gekomen, het tracé is vastgesteld en met den aanleg kan nu spoedig begonnen worden.

Met de terreinmetingen voor het tweede gedeelte van de lijn — van Batang-Toro naar Padang-Sidempoean, een berglijntje van ongeveer 30 K.M. — is bereids een aanvang gemaakt.

Belangrijker is echter het gereedkomen van het rapport ten aanzien van de verkenning voor een verbinding van de Westkust met de Oostkust en Zuid-Sumatra. Het is eveneens van het hoofd van verkenning en opname der S.S. in de buitenbezittingen afkomstig en zal spoedig, rijk geïllustreerd, het licht zien. De hoofdconclusies zijn mede te deelen.

Naar men weet, was het aanvankelijk voornemen om Sumatra over de geheele lengte met een spoorweg te doorsnijden. Men zou zodoende een verbinding tusschen Kota-Radja en Tandjong-Karang tot stand brengen. Latere onderzoekingen hebben evenwel uitgewezen, dat Sumatra minder behoefte heeft aan een dergelijke verbinding over de geheele lengte dan wel aan een openlegging door middel van de ijzeren baan van die streken, welke aan een geregelden afvoer en dus aan een verbinding met de kust behoefte hebben.

Uitgaande van dit hoofdprincipe is nu een geheel nieuwe lijn, welke in het verkenningrapport uitvoerig wordt behandeld, ontworpen. Zij loopt dwars door Sumatra, van de Westkust door de Kwantans, Korintji- en Indragiridistricten naar de toekomstige haven Tembilahan aan de monding van de Indragiri-rivier.

Over de mogelijkheid om hier een haven aan te leggen is reeds het advies ingewonnen van de gewestelijke bestuurshoofden van Sumatra's Oostkust en Rionw en van den commandant der zeemacht. Het voordeel van Tembilahan is, dat geen banken er de scheepvaart belemmeren. De monding is ongeveer 850 M. breed en ruim 8 M. diep, zoodat deze nieuwe haven, tusschen Palembang en Belawan gelegen en dus geen dezer beide havens in haar ontwikkeling direct belemmerend, in de toekomst ook voor Oceaan-schepen bereikbaar zal zijn.

Momenteel wordt van Tembilahan, in den omtrek waarvan zich vele Bandjareezen hebben gevestigd, vooral veel coprah naar Singapore uitgevoerd. Koint de nieuwe lijn tot stand, dan belooft dit punt een belangrijke afscheephaven te worden.

Van de nieuw ontworpen lijn, waarvan het eerste gedeelte ter lengte van ongeveer 26 K.M. — Moeara Kalaban-Moeara — reeds in aanleg is, met als belangrijk kunstwerk een lange tunnel, zullen eenige

Grand Hotel Restaurant „ALLARD”
 Kruiskade 32 - ROTTERDAM - Telef. 12692

Alle Kamers zijn voorzien van Koud- en Warmwateraanleg.

Huis van den 1sten Rang

Confiserie en Chocolaterie Royales
 J. A. Krul
 Salon de Rafrâchissements
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

zlijntjes naar belangrijke cultuur- of kolenveldcentra voeren en van Padang-Tarap uit, door de bekende Kwantankloof heen, zal dan de verbinding met het Zuiden worden gezocht. Voorloopig zal dit lijngedeelte tot Noord-Djambi worden getrokken.

De totstandkoming van de Indragirilijn zal zonder twiifel een nieuwe aera in de ontwikkelingsgeschiedenis van Sumatra inluiden. Zij legt tal van rijk en tot dusver vrijwel ongekende districten voor de verkeer met de buitenwereld open en zal tevens de gelegenheid bieden om met de overweldigende natuurschoonheid van Midden-Sumatra kennis te maken. De heer W. v. R. toonde ons tal van schitterende foto's, genomen in de goddelijk-mooie rijke streken, gelegen aan de Noord-helling van het bergland Korintji, de Sangier- en de Liki-districten. Ook tal van archaeologische bijzonderheden heeft hij daar kunnen verzamelen en al hetgeen daar van nieuwe ervaring is opgedaan, zal in het eerlang verschijnen rapport worden neergelegd.

Beide heeren hebben intusschen een nieuwe opdracht ontvangen, en wel om een verkenning te stellen naar een nieuwe verbinding van de Westkust met Noord-Sumatra. In hoeverre deze de Oostkust zal aandoen, kon het blad niet te weten komen.

De „Christus”-film.

Uitvoerig bespreekt de *Sum. Post* van 31 Januari deze film, welke ook ter Sumatra's Oostkust een groote belangstelling trekt.

Resumeerend haar betoog, schrijft het blad: Wij deze film ziet, ziet iets zeer schoons, ziet een edel aangrijpende, diep-treffende handeling, doch hij het Evangelie niet! Als kunstvorm is de film niet toepasselijk op het der menschheid gegeven Woord. Een andere zaak is, dat de aanschouwing dezen en genen, wellicht duizenden en duizenden, ertoe kan brengen, het Evangelie te lezen of te herlezen.

Vervolgens bespreekt het blad de aantrekkingskracht van deze film op den Inlander.

Is reeds op Java opgemerkt en heeft ook ter Oostkust getroffen, dat de „Christus”-film klaarblijkelijk een groote aantrekkingskracht uitoefent op den Inlander. Ook dit verschijnsel is niet zoo gemakkelijk met eenige zekerheid te verklaren.

Wij weten wel, dat de Jezus-figuur een plaats heeft in het Mohamedaansche geestesleven. Iedere Vrijdagavond bidt de geloovige Mohamedaan, als hij zijn profeten aanroept, ook voor Isai-ben-David. Doch dit feit alleen verklaart een zoo grooten toeloop niet.

Is 't het Oostersch karakter van voorstelling en handeling, dat den Inlander treft?

Is 't de metaphysiek in de hemelvaart — hier brak bij deze juist-onschoone film-apotheose een applaus onder de Inlandsche toeschouwers uit! — waaraan de Inlandsche geest zich gaarne overgeeft?

Is het de vervolging van het goede, de onzettende dwaling van het Recht, de kruisiging van Hem, die Zijn volk trachtte te redden?

Is het de veraanschouwelijking van de Messias-idee — levende in alle Oostersche ziele — die juist in dit geval de bioscoopzaal met Inlandsch publiek?

Wij weten 't niet. Doch ongetwijfeld is de naam, welke deze film onder de inheemsche, Mohamedaansche bevolking van dit land klaarblijkelijk heeft verkregen, om vele redenen een ernstige overdenking grootelijks waard!

De overland-dienst.

In aansluiting met het artikel „De Hollandsche mail”, in het Kol. Weekblad van 31 Maart, nemen wij over, wat Aneta den 1en Februari uit Den Haag seinde: De postautoriteiten doen alle moeite tot herstel van de landmail te bewerkstelligen; hoewel bezwaar is echter de slechte treinverbinding in Frankrijk en Italië, waardoor groote kosten verbou-

= Indisch Restaurant =
Waroong Djawa
 Kortenaerkade 10 - DEN HAAG - Tel. 4882
 Uitzending van Diners

Tel. 4060 **MAISON VAN RIJN** Meermalen BEKROOND
 - Haag - CUISINIERS
 Prins Hendrikstr. 28 - DEN HAAG - v. Galenstraat 43
 Dejeuners, Diners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres
 Varié, Mayonaises, Salades, Koude en
 Warme Schotels, enz. enz.
 Meest Gerenommeerde Inrichting hier ter Stede.

Tarief Diners

Hoogst zindelijk bereid, van de beste ingrediënten, aan huis bezorgd :-

Diners à f 1.-
 Vleesch
 Groenten
 Aardappelen

Diners à f 1.12
 Vleesch
 Groenten
 Aardappelen
 Toespijs

Diners à f 1.70
 Vleesch
 Groenten
 Aardappelen
 2de Vleesch, Visch
 of gevogelte
 Compôte
 Toespijs

Met bijlevering van SOEP worden de prijzen met f 0.25 verhoogd.

COUPONBOEKJES

verkrijgbaar voor 24 Diners tegen Gereduceerde Prijzen.
 24 diners à f 1.- f 23.- 24 diners à f 1.70 f 39.-
 24 porties soep . . f 5.-
 Speciaal Gesoigneerde DINERS met uitgebreid MENU
 f 2.50 p. couvert.
 Menu op aanvraag verkrijgbaar. 230
 Verzoeken bussen te weigeren met verbroken contrôle-sluiting.

den zijn aan het aandoen van Marseille, Genua en Napels. Bovendien ontbreekt gelegenheid om de op een boot wachtende passagiers te herbergen. De scheepvaartdirecties zijn eveneens diligent.
 De Loc. meldt tegelijkertijd, dat de op 2 Februari te Semarang aangebrachte Engelsche mail Nederlandsche poststukken bracht, loopende tot 7 Januari. Een prachtig record.

De krankheden van ons leger.

De Java-Bode neemt uit het Orgaan der N.-I. Officiers Vereeniging een lezenswaardig artikel op van kapitein H. de Vries over het venerische kwaad in het leger en teekent daarbij aan:
 Het overnemen van dit artikel beteekent natuurlijk niet, dat wij het met den schrijver eens zijn. Hij roert een zeer belangrijke kwestie aan, waarover we ons thans niet kunnen uitlaten. Maar het is zeker, dat bovengenoemd kwaad een omvang heeft aangenomen, waarvan de meeste menschen zich geen voorstelling kunnen maken. In het leger en daarbuiten zal men tot krasse maatregelen moeten overgaan om dit euvel te bestrijden.
 Maar hoe? Kapitein de Vries schijnt voor de z.g. "ethische bezwaren" tegen reglementeering van onthouding weinig te voelen. Wij zouden hem daarom de oplossing van dit vraagstuk zeer zeker niet toevertrouwen.

Elders wijst de Java-Bode, in verband met dit artikel, er op dat ook in de Staten-Generaal aangebrongen is op een krachtige bestrijding van geslachtsziekten. Door den minister is verklaard, dat bij de Indische Regeering een regeling in overweging is, waardoor het mogelijk wordt de medische behandeling van door geslachtsziekten aangetaste personen verplichtend te stellen. 't Is te hopen, dat een dergelijke regeling, die onmisbaar is te noemen bij bestrijding van een groot maatschappelijk euvel, spoedig tot stand moge komen.

De verlofs-officieren in het Indische leger.

Wij ontleenen aan het N. v. d. D.: Een beroeps-officier, kapitein bij het Indische leger, kreeg inzage van de bepalingen, volgens welke de verlofs-officieren, die bij het N.-I. leger gedetacheerd zijn, kunnen overgaan in vasten dienst, hetgeen hem de volgende juiste beschouwingen in de pen gaf, welke te meer de aandacht verdienen, aangezien de schrijver in casu niet persoonlijk belanghebbende is.

Het mag als bekend worden verondersteld, zoo schrijft hij, dat bij het Indische leger een verontwaardigd tekort heerscht aan luitenants, een tekort, dat in de eerste tien jaren niet zal kunnen worden aangevuld, omdat men, zooals gewoonlijk, veel te laat begint in te zien, dat er iets gedaan moet worden en eerst in de toekomst een behoorlijk aantal in Indië opgeleide jonge officieren kunnen worden verwacht.

Om direct in den dringenden nood te voorzien, heeft het legerbestuur besloten de van het Nederlandsche leger gedetacheerde verlofs-officieren in de gelegenheid te stellen over te gaan bij het Indisch leger. Welke maatregel als zoodanig natuurlijk zeer te juichen is.

De thans verschenen bepalingen betreffende dien overgang zijn echter zoodanig, dat men zich afvraagt, of men de bedoeling heeft dezen maatregel al van tevoren tot mislukking te doemen. Het is looch duidelijk, dat, als men het tekort wil aanvullen, men van de 110 reserve-officieren, die b.v. bij de Infanterie zijn, er minstens een 70-tal zal moeten laten overgaan. Al deze moeite doen voor een 10-tal luitenants, is tijd en moeite verspillen.

Waar men thans echter eischt, dat de liefhebbers moeten voldoen o.a. aan de volgende punten:

1. de leeftijd van 30 jaar niet overschreden hebben;
2. in het bezit zijn van een einddiploma H. B. S. 5-jarigen cursus of wat daarmee gelijk staat;
3. zich verbinden voor 5 jaar, na aanstelling als

jongste in de ranglijst, indien zij voldoen aan een aanvullingsexamen, af te leggen na het doorloopen van een nog op te richten cursus van 1 jaar;

4. door hun chef practisch en door den dokter fysiek geschikt bevonden te zijn;

daar blijkt op het eerste gezicht reeds duidelijk, dat deze eischen onredelijk hoog zijn. Immers, de meeste van de beroeps-officieren, die hunne opleiding ontvingen aan den Hoofdcursus te Kampen, zijn ook niet in het bezit van een diploma H. B. S. 5-j. cursus. Om niet te spreken van de bepaling, waardoor luitenants, die volkomen bekwaam zijn voor hun werk en reeds 10 jaren officiersdienst achter den rug hebben, worden geplaatst beneden jongelui, die thans nog op de schoolbanken zitten.

Waarom niet volstaan met de verklaring van den chef, dat de betrokkene voor zijn werk volkomen geschikt is en hun buiten de ranglijst om in ancienniteit te laten meetellen vanaf den datum van aankomst in Indië? Het eventuele aanvullingsexamen kan dan later wel afgelegd worden, evenals dit gebeurt met de overgebleven Inlandsche officieren.

Thans zal het aantal reserve-luitenants, dat voor overgang in aanmerking komt, zoo gering zijn, dat van een merkbare aanvulling geen sprake is. En alleen bij de heel jonge reserve-officieren zullen misschien enkele liefhebbers gevonden worden.

De akar wangi.

Er zijn in Indië artikelen, welke aanvankelijk als uitvoerproducten weinig of geen beteekenis hadden, zooals akar wangi.

In 1918 waren Nederland en Frankrijk heelemaal niet in de markt, maar het zou spoedig anders worden. Zie de cijfers:

	1919	1920
Nederland	8.900 K.G.	11.335 K.G.
Frankrijk	21.279 "	39.178 "

De uitvoer is dus bijna verdubbeld.

Wat men in Parijs daarmee doet, zal wel spoedig blijken. (Soer. Hbl.)

Daar moet 't heen.

De Sum. Post schrijft: Vanmorgen ontving de landrechter, te Laboean vertoevend, van het parket de telefonische mededeeling, dat een hoofdmachinist van het te Belawan liggend s.s. Singkel zich aan een koelie vergrepen en hem een pak slaag toegediend had.

De landrechter stapte in zijn Ford, tufte naar Belawan, belegde een zitting van het landgerecht aan boord van de Singkel, liet beklagde en getuigen de revue passeeren, wikte en woog, veroordeelde den hoofdmachinist tot een geldboete, die stante pede werd voldaan, groette de bemanning en keerde vervolgens op zijn schreden terug.

De hoofdmachinist wist niet hoe die 't had. Wat gaat dat tegenwoordig vlug in Indië, kon hij er ten laatste uitbrengen. Zes jaar heb ik op de Singkel gevaren, maar zoo iets is me nog nooit overkomen.

't Is ook wezenlijk on-Hollandsch, zoo'n snelle rechtspraak. Maar daarom juist zoo goed.

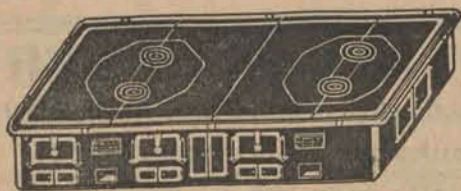
UIT DE INDISCHE PERS.

De Aosan Moerangkaleh.

De jongere bewoners van Buitenzorg hadden reeds sedert langen tijd den wensch geuit, dat zij over een eigen Maandblad zouden beschikken, dat uitgegeven zou worden in de Maleische of Soendatische taal.

„Kilat” meldt thans in de „Neratja” van 29 December 1920, dat tot het uitgeven van een Soendaneesch Maandblad is besloten, hetwelk den naam zal dragen van „Aosan Moerangkaleh”.

Het oprichtingscomité heeft den 15en December 1920 aangegeven als de dag, waarop het eerste nummer zou verschijnen.

Fabriek van 144

FORNUIZEN

met toebehooren voor Hotels, Restaurants, Gestichten, enz.

Fa P. J. MEIJS & ZOON Wassenaarsche-straat 1, 3, 5, SCHEVENINGEN
 Hofleveranciers Telef. Interc. 854

Restaurant VAN DER PIJL

PLAATS 18 :: LA HAYE

MAISON DE PREMIER ORDRE
 Livraison en ville et en province

Grand Hotel Restaurant

„Central”

In alle Kamers warm en koud water
 De meest bekende Inrichting der Residentie.

HOTEL PAULEZ

geeft weder dagelijks van 3.30 tot 5.30 uur, zijn bekende intieme

Afternoon-Tea-Concerten

door het ensemble

WILLY HONSBEEK & Z

Indisch Restaurant

Laan v. Meerdervoort 68

DEN HAAG

Geopend van 12 uur tot 8 uur

Tel. Interc. H 447.

Hotel de Bellevue

Bezuidenhout 15
 's-GRAVENHAGE

ZUID-HOLLANDSCHE BIERBROUWERIJ

DEN HAAG

Bijkantoren te AMSTERDAM, BANDOENG,
 BATAVIA, SOERABAYA, BOMBAY, BRUSSEL,
 LONDEN, PARIJS

Vraagt de alom bekende

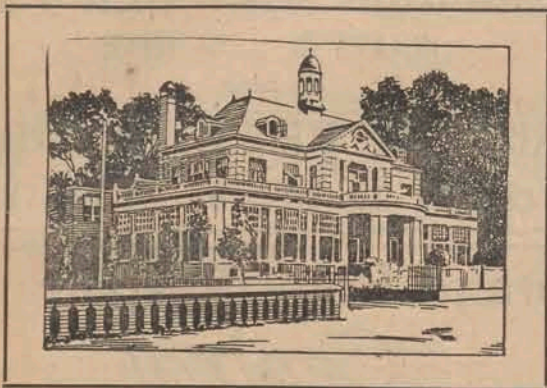
Z. H. B. Bieren

LENSVELT NICOLA

Den Haag Holland

Beschuit en Roggebrood
 voor export.

Hotel-Café-Restaurant
„Boschhek”
 Tel. B. 606 DEN HAAG

Modern ingericht Hotel

Centrale Verwarming

Warm- en Koudwaterleiding

Kegelbanen

Tennisbanen

Garage met werkplaatsen

Van 1 Mei tot 1 September dagelijks
 van **6 tot 10** uur

DINER-CONCERT

Voor Hotelgasten en Bezoekers
 heeft „Boschhek” **Luxe Auto's**
 disponibel.

ZOO JUIST ONTVANGEN:

Parakan Salak Thee,

kwaliteit en prijs als vóór den oorlog,
80 cent per pond.

VERRIJGBAAR BIJ

F. C. DE BRUYN

DANCKERTSTRAAT 43. - TELEF. 3361

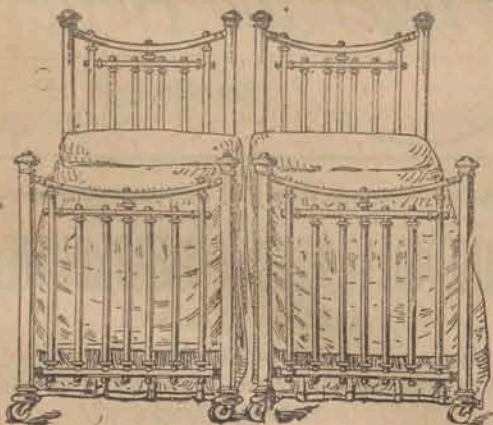
W. J. M. SIMONIS

voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.

GROENMARKT 34, over de Prinssestraat.

TELEFOON H. 2120

DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN

Groete keuze vanaf het beste tot het
 eenvoudigste.

Magazijn geopend van 8¹/₂—12¹/₂ en van 2—7 uur

Terwijl Gij rust, werken Uw
 advertenties voor U

CONSERVEN - TIELEMAN & DROS

LEIDEN - HOLLAND.

Blikgroenten

Visch, Vleeschwaren

Soepen, Pickles, Jams

Leveranciers aan het Departement van Koloniën, Oorlog,
 Marine en aan de voornaamste Stoomvaartlijnen.

Behalve talrijke mededeelingen over onderwerpen van verschillende aard voor de jeugd, zal er ook gelegenheid zijn voor het plaatsen van advertenties. De abonnementsprijs bedraagt f 0.75 per drie maanden.

Blijkt het, dat de advertenties voldoende geld opbrengen, dan ligt het in de bedoeling om van het Maandblad een 14-daagsch- of een Weekblad te maken.

Aan het nieuwe Maandblad wordt alle voorspoed toegewenscht en de hoop uitgesproken, dat het ook zonder advertenties in stand kan worden gehouden.

De aanstelling van pengoeloes.

In hetzelfde nummer van de „Neratja” deelt de heer Soemantri Hardjosoebroto uit Magelang mede, dat door den Regent aldaar een uitstekende regeling is gemaakt met betrekking tot de aanstelling van pengoeloes.

In geval van vacature in die functie wenscht die Inlandsche Bestuursambtenaar een examen te laten afnemen van de Katibs, die op meer dan 3 dienstjaren kunnen wijzen en van den uitslag van dat examen te laten afhangen, wie voor de opengevallen betrekking in aanmerking kan komen.

Diezelfde maatregel zou ook worden toegepast op de Katibs, die uit de modins worden gekozen.

Goed doorgevoerd, kan deze maatregel er zeker toe leiden, dat men weldra beschikt over goed onderlegde geestelijken, die in werkelijkheid iets afweten van de voorschriften van den Mohamedaanschen godsdienst en de onwetende menigte kunnen voorlichten.

Het zou zeker aanbeveling verdienen, wanneer de Regenten ook elders tot den invoer van dezen besproken maatregel konden besluiten.

Bij de toepassing daarvan komt het natuurlijk in de eerste plaats op rechtvaardigheid aan, doch die schijnt in de practijk nog wel eens wat te wenschen over te laten.

Zoo was o.a. onlangs een pengoeloe-functie in het district Magelang opengevallen en had de Regent dus, zooals boven werd vermeld, een oproep voor het examen moeten uitschrijven voor de Katibs, die 3 jaar diensttijd hadden.

Doch alleen de heeren Madjoeki en Roem werden opgeroepen en eerstgenoemde als pengoeloe aangesteld. Dat was natuurlijk een groote teleurstelling voor de andere Katibs, die op een toelating tot het examen hadden gehoopt.

Welke motieven den Regent aanleiding hadden gegeven om te handelen, zooals hij deed, kon de schrijver niet opgeven.

Vervolgens komt de schrijver op het onderwerp van het onderwijs geven in het lezen van den Koran aan de jeugd in de desa. Thans geschiedt dit dikwijls door den Wedono of assistent-Wedono van het district of onder-district, aan wien de geestelijken het godsdienstonderwijs overlaten.

De schrijver acht dien toestand zeer gebrekkig, om de eenvoudige reden, dat hij vindt dat die bestuursambtenaren zelf niet op de hoogte zijn van de Mohamedaansche godsdienstige voorschriften en niet in staat zijn het publiek op dat terrein voor te lichten.

Verder is het een bezwaar, dat die Inlandsche landsdienaren dikwijls aan overplaatsingen bloot staan.

Het aanwijzen van bekwame geestelijken in de desa's is hoogst noodzakelijk. Zij zouden tweemaal 's maands samenkomsten kunnen houden ten kantore van den districts-pengoeloe en met dezen de godsdienstige belangen kunnen behartigen.

Deze districts-pengoeloes in de afdeeling zouden maandelijks zich kunnen verstaan met den pengoeloe van den Landraad, terwijl de pengoeloes van den Landraad de Regenten op de hoogte zouden kunnen houden van hetgeen op die samenkomsten werd behandeld en waardoor het Bestuur op de

Firma L. J. C. BOUCHER

Algem. Binnen- en Buitenlandsche Boekhandel

's-Gravenhage - Noordeinde 64c

Specialiteit: voor het samenstellen
 van Leesportefeuilles

Advertentie-Bureau

G. J. R. VAN DER GAAG & ZONNEN
 GROENMARKT 27
 TELEFOON No. 2512

Hollieveranciers.

□ □ DROGERIEN □ □ CHEMICALIËN □ □
 □ DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN- □ □
 □ EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS □ □

hoogte kan blijven van hetgeen op godsdienstig gebied omgaat onder de bevolking.

Een fanatiek optreden van den enkeling, zoals van Samin en anderen, wordt door tijdige waarschuwing aan de autoriteiten feitelijk zoo goed als onmogelijk gemaakt.

Een Amerikaansche school in de Bataklanden.

N. Dolmond om schrijft uit Tapanoei in de „Neratja” van 17 December 1920, dat een Amerikaansch geestelijke, een zekere heer Kaim, van de secte der „Seven day adventis”, die den Zaterdag in eere houdt, reeds sedert geruimen tijd in het district Soengei Rengas (Medan, Oostkust van Sumatra) werkzaam is en aldaar een Engelsche school heeft opgericht.

Verder deelt hij mede, dat Immanuel Siregar van Sipirok (Tapanoei) het zeer op prijs zou stellen, wanneer ook in de Bataklanden zulk een Engelsche school tot stand kwam en dat hij gaarne tot de secte der Sevenday adventis zou toetreden, wanneer het Bestuur kon besluiten den heer Kaim daar te laten en hem in staat stelde zijn dienstwerk uit te oefenen.

In het begin van de maand November 1920 kwam de heer Kaim te Sipirok aan, om eens poolshoogte te nemen of de bevolking van zijn arbeid gediend wilde zijn. Vóór zijn terugkeer naar Medan deelde hij persoonlijk den berichtgever mede, dat op de 2 marktdagen, welke hij te Sipirok had medegemaakt, een 500-tal leerlingen zich hadden opgegeven om eventueel de Engelsche school te bezoeken. Een deel hunner wilde terstond de noodige gelden bijeenbrengen voor de oprichting van een schoolgebouw; een ander deel beloofde de noodige werkkrachten te zullen leveren.

De heer Kaim heeft daarop de opening van een particuliere Engelsche school toegezegd.

De regeling zou dan zóódanig zijn, dat de leerlingen van de Elingschool 's morgens de Engelsche school zouden bezoeken en de leerlingen van de Hollandsch-Inlandsche school gedurende de avonden.

Wanneer er geen beletselen waren, zou met de oprichting van het schoolgebouw in het jaar 1921 worden begonnen.

De heer Immanuel Siregar zou reeds aangezocht zijn om als onderwijzer op te treden.

Het is mogelijk, dat de heer Kaim godsdienstige propaganda beoogt, doch voorshands bepaalt hij zich tot het onderwijs in de Engelsche taal.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Bestaat er een toekomstig gevaar voor zekere
 Chinese werkkrachten in Ned.-Indië?

II (Slot.)

Gewoon aan bescheiden toestanden, geraakt de Britsch-Indiër op zulk een vraag van den werkgever wel eens in de war. Want vraagt hij te veel, dan vreest hij voor een afwijzing en om dan aan alle mogelijke verwickelingen maar een einde te maken, noemt hij al heel spoedig het bedrag van f 150 per maand, waarvoor hij dan met de schrijfmachine, Engelschen en stenografischen arbeid zal leveren.

Die genoemde som is in de werkelijkheid niet veel. De Britsch-Indiër kan er echter genoeg mede nemen en zijn werkkraft wat goedkoper aanbieden dan anderen, omdat hij in zijn land aan soberheid gewoon is, verder methet meeste gezamenlijk met vele landgenooten in een en dezelfde woning verblijf houdt en er in het geheel niet tegen opziet om gezamenlijk menage te voeren. Zelfs treedt hij dikwijls zelf als kok op. Hij int dan van ieder der landgenooten het geld voor de markt en worden de huishoudinkskosten tot een minimum teruggebracht.

Gaat de Britsch-Indiër met zijn kameraden uit, dan gaat men meestal te voet en de verteringen zijn minimaal.

Het soliedste en goedkoopste adres

..... voor

Gepantserde Hut- en Mailkoffers

..... is bij

J. JACOBS, Weimarstr. 213, DEN HAAG

Reisartikelen en Lederwaren

ONDERLINGE LEVENSVZERZEKERING VAN EIGEN HULP

Hoofdkantoor: 's-GRAVENHAGE, Kortenaerkade 3. Bijkantoor: BATAVIA, Passer Pisang.

Verlaagde Indische Tarieven met Aandeel in de Winst.

Vraagt deze tarieven en gij zult Uwe levensverzekering sluiten bij de **O. L. v. E. H.**

Die eischen om te leven zijn dus wel wat anders dan van onze Chinese jongelieden. Op dit oogenblik is het aantal aanwezige Britsch-Indiërs in Ned.-Indië, die in hun land een handelsleiding hebben genoten, nog niet zoo heel groot, doch wanneer het toeneemt, dan zullen onze Chinese jongelieden in hen ernstige mededingers hebben, die zonder twijfel den loonstandaard zullen verlagen. Kunnen die jongelieden, tengevolge van welke zaak dan ook, niet met de Chinese werkers tot overeenstemming komen, dan zal er niets anders opzitten dan dat zij zich zullen moeten terugtrekken en dat de werkgevers zich van andere arbeiders zullen moeten voorzien. Die oplossing zou schade zijn van beide partijen. Ten einde deze Britsch-Indische invloeden in Ned.-Indië langs regelmatig weg te bezweren, bevestigde de schrijver in de „Pewarta Soerabaya” van December 1920 aan, de Chinese jongelieden op te doen aaneensluiten. Die aaneensluiting moet niet de bedoeling hebben te concurreren met de bestaande Tjong Hoa Kie Hioe Vereeniging, doch wil alleen er voor zorgen dat de leden door de Britsch-Indiërs, met betrekking tot hun levensbestaan, in den hoek worden gedrongen. Zulk een vereeniging kan zeer goed op bescheiden en met niet al te groote kosten nuttig werk verrichten. Als leden zou men alleen moeten opnemen zij, die stenografie machtig zijn en het machine-schrijven goed verstaan. De actie van de leden zou hierin moeten bestaan, zij met de firma's, in wier dienst zij zijn, schriftelijke overeenkomsten sluiten, waarin zijn opgegeven de voorwaarden van den duur van den werk- en ontslag, de wijze waarop de geschillen moeten worden bijgelegd en tal van onderwerpen meer. Het blijkt het, dat bij een noodzakelijk daadwerkelijk treden in het belang van de Chinese jongelieden, onkosten moeten worden gemaakt, dan kunnen de gelden in kas daarvoor worden aangesproken. In elk geval zij waakzaamheid aanbevolen.

De troonsverwisseling te Djocjarta.

In de „Pewarta Soerabaya” van 10 December 1920 is een beschouwing overgenomen van de Redactie van het revolutionaire Chinese nieuwsblad de „Po”, met betrekking tot het onderwerp der troonsverwisseling te Djocjarta, waarin wordt gezegd dat het publiek in de meening verkeert dat Hamengkoe Boewono VII te Djocjarta afgevoerd heeft gedaan van den troon ten gunste van de Kroonprins en dat het bestuur daar geheel in staat en geen invloed heeft uitgeoefend op de afzetting van den Vorst. Ware dit wel geschied, zoude zeer zeker een ontstemming van het volk, van den Vorst gehecht is, in het leven zijn gebleven.

Hamengkoe Boewono VII is dus vrijwillig afgegaan, doch van de zijde van hen, die op de troon van de Djocjasche zaken zijn, wordt beweerd dat de moderne gedachte, die niet altijd in den troon van den Vorst valt, niet vreemd zou zijn aan de afzetting.

Als beschaafd Oostersch Vorst laat de Sultan wel van zijn innerlijke gevoelens niets blijken, maar als hij uiting geeft aan de wijze, waarop de ondergeschikten hem wel eens bejegend. Het is de instelling van den gemeenteraad te Djocjarta kon de Sultan, heet het in het blad, zich niet te laten haar nut hebben, in de Oostersche landen, waar de bestuurszaken in één en dezelfde hand verlopen zijn, kan men die zaken zeer moeilijk van elkaar scheiden.

In het jaar 1905 liet de Sultan dan ook blijken, dat hij met het voorstel van het in het leven roepen van een gemeenteraad niet accoord ging. Niettemin komt de gemeenteraad in het jaar 1921 tot stand, zoowel te Djocjarta als te Soerakarta, waaruit men onverschilligheid van de zijde der Regeering ten opzichte van 's Vorsten meening zou kunnen opmaken. In de eigen omgeving van den Sultan was de stemming echter ook niet altijd gunstig ten zijnen opzichte. Zoo wakte het bij de prins van den bloede, die, zooals bekend is, in 's Vorsten tegenwoordigheid moeten hurken, wrevel op, dat de waarnemend translateur Raden Sastrowidjono, in dezelfde omstandigheden en in strijd met de adat, op een stoel mocht plaats nemen. Destijds werd aan den Rijksbestierder, die lijdende was, zelfs geweigerd op een matje te gaan zitten. Het ligt in de bedoeling van den Sultan, na zijne aftreding, zich te vestigen in zijn huis te Amba-roekmo. Het is niet te verwachten, dat de Civiele Lijst zal worden verminderd. De Vorst heeft thans nog 2 zonen en 13 dochters, die nog niet gehuwd zijn, waarvoor derhalve nog moet worden gezorgd. Het eigen vermogen wordt geschat op een half miljoen gulden, hetgeen zeker gering is te noemen, wanneer men in aanmerking neemt dat hij 43 jaren het land heeft bestuurd. De Kroonprins heeft 21 kinderen, voor het grootste gedeelte meisjes, waarvoor eveneens moet worden gezorgd. Aanbeveling verdient het, volgens den schrijver, om den gewezen Sultan een vast jaargeld toe te kennen en hem een tastbaar bewijs te geven van erkentelijkheid voor de bewezen diensten, hetgeen reeds is geschied. In het oog van het volk blijft, zegt de schrijver, de afgetreden Sultan 's lands Vorst, om wien, in zijn huis, de pangerans geschaard zullen blijven. Van de 15 prins van den bloede zijn er slechts 2 op de hand van den nieuwen Vorst. De anderen zijn of neutraal of vijandig. Bijna zou men van een bepaalde partij kunnen spreken, waarmede het voor den nieuwen Vorst goed zal zijn rekening te houden. Het aftreden van den ouden Vorst zal echter geen aanleiding tot moeilijkheden geven.

LITERATUUR-OVERZICHT.

Tijdschrift van het Bat. Gen. van K. en W.

In afl. 5 van dl. 59 vervolgt Prof. Dr. N. J. Krom zijne Epigraphische aantekeningen, van zoo groot belang voor de bestudeering der oude geschiedenis van den Indischen Archipel. Thans behandelt de schr.: Jayabhaya en Kamawara (2 Kedirische koningen). — De dateering der koperplaten van Bendosari. — De inscriptie van Karang Brabi (een beschreven steen aan den bovenloop van den Merangin in Boven-Djambi). — De hr. E. H. B. Braseamp geeft eenige stukken uit het Koloniaal Archief van het Alg. Rijksarchief te 's-Gravenhage, welke betrekking hebben op houtleveranciers onder de Oost-Indische Compagnie, n.l.: „Stichting van een comptoir te Japara en de Opperkoopman Dirk Schouten als eerste Resident in 1651”, en „Houtleveranciers uit Japara onder de Residenten Bernard Volsch en Jacob Baeker in 1651”. — De hr. P. V. van Stein Callenfels publiceert een kort artikel: „De historische Aji Saka”; de schr. tracht hierin aan te toonen dat Aji Saka, die in de Javaansche legenden een belangrijke rol vervult, geen mythisch wezen, maar een historische Gailendra-vorst was. Blijkens een noot kan de Commissie van Redactie zich echter niet vereenigen met de hypothese van den schrijver. — De hr. V. Zimmerman geeft een beschrijving van „Een zeldzaam feest in den Kraton van Soerakarta”, n.l. het „tedak siti”-feest (ceremonieën in acht te nemen wanneer een kind van „echte” sieraden wordt voorzien). — Dr. N. Adriani publiceert „Het verhaal van Nilejjejan”, Tontemboansche tekst, vertaling en aantekeningen. — De afl. wordt besloten met eene bijdrage van Dr. F. D. K. Bosch over de inscriptie op het Aksobdya-beeld van Gondang Lor (met twee foto's).

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE
BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN
:-: Safe-Inrichting. :-:

Nederlandsch Indische Escompto Maatschappij
Opgericht in 1857
Kapitaal f 50.000.000.—
waarvan geplaatst en
volgestort f 45.000.000.—
Reserve f 10.000.000.—
Hoofdkantoor te BATAVIA.
Agentschappen in de voornaamste plaatsen van
Nederlandsch-Indië, te AMSTERDAM en te
'S-GRAVENHAGE,
Prins Hendrikplein 14.
Het Agentschap te 's-GRAVENHAGE
belast zich met alle Bankzaken, alsmede
met aan- en verkoop van Effecten.
Neemt gelden à deposito en in rekening-
courant tegen rentevergoeding.
Safe-Deposit.
Open en Gesloten Bewaarneming.

Rotterdamsche Bankvereeniging
Kapitaal en Reserven f 105.000.000.—
(t. w. : kap. f 75.000.000.— en reserve f 30.000.000.—.)
ROTTERDAM AMSTERDAM 'S-GRAVENHAGE
Boompjes Rokin Mauritskade
Coolsingel Zaandam Bezuidenhout
Delfshaven Naaldwijk
Feijenoord Rijswijk
Schiedam Scheveningen
Vlaardingen
Handelscredieten.
Voorschotten in rekening-Courant.
Deposito's.
Cheque-Rekeningen met rente-vergoeding.
Gelegenheid tot open en gesloten bewaargeving.
SAFE-DEPOSIT.

Nationale Bankvereeniging
Kapitaal en Reserven f 7.200.000.—
Hoofddirectie en Centrale Administratie te Utrecht.
Alkmaar Geldermalsen Furmerend
Alphen a/d Rijn Gouda Schagen
Amersfoort Gorinchem Schoonhoven
Apeldoorn Groenlo Slidrecht
Arnhem Groningen Sneek
Assen Haarlem Stadskansaal
Barneveld Harlingen Terneuzen
Bodegraven Heerenvaen Tholen
Boreloo Helder (den) Tiel
Boskoop Hengelo (O.) Uithoorn
Coevorden Hoogeveen Utrecht
Culemborg Hoogezand Veendam
Delft Hulst Veendaal
Den Burg (Texel) Katwijk Vliedingen
Deventer Leeuwarden Wildervank
Doetinchem Leiden Woerden
Dokkum Lochem IJmuiden
Dordrecht Meppel Zeist
Drachten Middelburg Zierikzee
Ede Nijmegen Zutphen
Franeker Oostburg Zwijndrecht
DISCONTEEREN EN INCASSEEREN
WISSELS OP BINNEN- EN BUITENLAND

CENTRALE BANKVEREENIGING
Molenstraat 39 - 'S-GRAVENHAGE - Telef. H. 1481
RENTEVERGOEDING VOOR DEPOSITO'S.
Met 1 dag opzegging 2 %
Met 3 maanden opzegging 3 %
Met 1 jaar opzegging 4 %
Zenden op aanvraag een uitvoerig Wekel. Beursoverzicht.
ADVIES BIJ BELEGGING.

Commanditaire Bankvereeniging
VISSER & Co.,
Woerdeinde 167 DEN HAAG Tel. H. 6831
Verricht alle Bankzaken
Hypotheeken Assurantiën Spaarkassen

HET ASSURANTIEHUIS — KEIZERSGRACHT 213 — AMSTERDAM

TELEF. N. 9569, 1498 en Centr. 52 en 2145

Combinatie van Nederlandsche Verzekering Maatschappijen. - Kapitaal f 10.000.000.-

VERZEKERING tegen TRANSPORT-, BRAND- en INBRAAKSCHADEN

Directie: F. A. SOREL

NEDERLANDSCHE HANDEL = MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal f 80.000.000.-
Statutaire Reserve - 17.353.284.-
Buitengewone Reserve - 22.660.000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië, Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten. — Incasseeringen en Financieringen. — Schriftelijke of Telegrafische Credieten. — Reiscredietbrieven. — Deposito's. — Rekeningen-Courant. — Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

Algemeen Assurantiëkantoor DE BAS
Fluweelen Burgwal 6 - DEN HAAG - Telefoon H. 4659

Bezorgt U elke gewenschte verzekering op de billijkste conditiën.

Handel- en Cultuur-Maatschappij

Gevestigd te AMSTERDAM, Prins Hendrikkade 79.
Telefoon 49 Noord, Telegram-adres: Amesz, Amsterdam.

IMPORT van alle Nederlandsch-Indische producten.
Neemt op zeer billijke conditiën vertegenwoordigingen aan van in Nederlandsch-Indië gevestigde firma's.

Belast zich met den verkoop van — en geeft voorschot op producten als: Tabak, Koffie, Rijst, Oliehoudende Gewassen, speciaal Copra, Sesame Zaad, Grondnoten, enz.

EXPORTEURS van alle voorkomende artikelen zooals: Textiel, Papier, IJzer- en Staalwaren, Sundries, Levensmiddelen, enz.

BANKIERS: Nederlandsche Handel-Maatschappij.

Advertisement for 'Ziekte-Verzekering' (Sickness Insurance) by 'Centrale-Onderlinge' (Central Mutual). It features a logo with a triangle and the text 'Voor Collectieve Ziekte-Verzekering is de aangewezen Maatschappij'. Below it, 'Centrale-Onderlinge' is written in large letters, followed by 'Ziekenkas onder Administratie der Z. H. V.' and 'Pletterijkade 50 's-Gravenhage'.

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK
AMSTERDAM BATAVIA 's-GRAVENHAGE
Ampenan, Bandoeng, Bombay, Calcutta, Cheribon, Gorontalo, Hongkong, Kobe, Makassar, Medan, Menado, Palembang, Pekalongan, Probolinggo, Semarang, Shang hai, Singapore, Soerabaya, Tegal, Tjilatjap, Weltevreden.
Kapitaal f 55.000.000.- Reserven f 43.000.000.-

Over het leven in Ned.-Indië in 1920.

Het ministerie van koloniën, inlichtingsbureau voor den Indischen dienst, heeft een nuttig boekje het licht doen zien, dat den titel draagt: Een en ander over het leven in Nederlandsch-Indië in het jaar 1920.

De aanleiding voor de openbaarmaking van dit boekje is, dat als iemand het voornemen heeft opgevat zich in Nederlandsch-Indië te vestigen, de vraag bij hem opkomt: Kan ik daar met mijn vrouw van b.v. f 350 per maand leven? Die vraag is, zóó gesteld, natuurlijk niet te beantwoorden, omdat het er veel van afhangt of men een sober leven gewend is en ook ginds wil blijven voeren. Goed moet echter in het oog gehouden worden, dat de nieuwe kolonist doorgaans geen gezin tot zijn last heeft.

Het hierbedoelde boekje deelt nu Indië in vier categorieën, wat de duurte van het levensonderhoud aangaat, zonder dat die streken en plaatsen nu bepaald scherp van elkaar gescheiden zijn in dat opzicht, integendeel, zij gaan veelal ongemerk in elkaar over.

Er worden dan eenige cijfers gegeven voor kosten van levensonderhoud, voor woninginrichting en dergelijke, welke cijfers verkregen zijn van ambtenaren in Indië. Daaruit blijkt wel, dat Indië de laatste jaren veel en veel duurder is geworden dan vroeger. Een ieder kan na lezing nu zelf de conclusie trekken, of hij kans ziet er van de hem toegedachte bezoldiging in Indië rond te komen. Het inlichtingsbureau kreeg op de gedane vraag zeer verschillende antwoorden, hetgeen duidelijk is. Het boekje geeft den goeden raad, dat, als de lezer meent uit de opgave van benodigdheden iets te kunnen schrappen, hij ook de kosten in rekening moet brengen van hetgeen hij er als onmisbaar meent te moeten bijvoegen.

Wij vermelden hier nog, dat het boekje weergeeft de mededeeling van een berichtgever te Soerabaya, dat reizigers van kledingfirma's in Nederland dikwijls een verkeerde voorstelling geven van wat men al zoo noodig heeft. Op het gebied van kleding moet men zich tot het hoogst noodige bepalen, aangezien de snit van in Europa gemaakte goederen (bedoeld zal zijn van typisch tropische kledingstukken, als witte heerencostuums b.v.) veel te wenschen laat.

Het lijkt ons een nuttig boekje, dat we hiermede hebben aangekondigd. Aanstaande Indisch-gasten kan de lezing worden aanbevolen; verdere inlichtingen kunnen zij desgewenscht bekomen bij het inlichtingsbureau voor den Indischen dienst bij het departement van koloniën. (N. R. C.)

In- en Uitvoer.

In No. 13 vervolgt de hr. Th. o[p] d[en] C[on]l] zijne beschouwingen over „Onze Indische cultures in 1920 en hare vooruitzichten voor 1921”. Thans bespreekt schr. het artikel thee; na in het licht te hebben gesteld dat ongeveer in het midden van 1920 de débacle in den theehandel is gekomen, nadat dat jaar zich voor de planters aanvankelijk zoo gunstig liet aanzien, betoogt schr., dat de vooruitzichten voor de theeproducenten in 1921 slecht zijn. In de eerste plaats is dit te wijten aan de sterk verminderde consumptie. De wanhopige toestand, waarin Rusland zich bevindt, maakt den export daarheen vrijwel onmogelijk; veel meer dan voor andere cultuurproducten is voor thee het verloren gaan van dit afzetgebied een factor van beteekenis (in 1916 bijv. exporteerde Ned.-Indië nog ruim 23.000.000 halve K.G. naar Russische havens of voor doorvoer daarheen). De theevoorraden zijn mede door deze factor geweldig toegenomen; ze zijn op het oogenblik waarschijnlijk grooter dan ooit te voren, in verband waarmee verhooging der prijzen voorloopig niet te verwachten is, tenzij wordt overgegaan tot inkringing der aanstaande oogsten. Doch eene eventuele productie-beperking zal wederom een stijging van den kostprijs met zich brengen. De kostprijs van Java-thee, die normaal 20 à 25 cent per halve K.G. was, zal thans 35 à 40 cent per halve K.G. bedragen. Voor de ondernemingen, die sterk inkrampen, kan men den kostprijs op meer dan 40 cent per halve K.G. aannemen. De verkoopprijzen van thee variëren naar gelang van kwaliteit op het oogenblik van 10 cent (voor gruis-thee) tot 80 cent (voor prima) per halve K.G.; van verreweg de grootste hoeveelheden echter is de opbrengst circa 40 ct. per halve K.G. of daar beneden. Indien niet spoedig een flinke verbetering in het prijsniveau komt, zal wel geen Indische plantage haar exploitatiekosten meer kunnen dekken.

De schr. eindigt zijn artikel met eenige raadgevingen aan belanghebbenden bij de thee-markt. Men zou o.a. in de consumptievraag een verbetering kunnen brengen door op ruime schaal propaganda voor het artikel te maken. Wat ons land betreft, zouden Nederlandsche verbruiksgelegenheden in ruime mate moeten bijdragen tot vermeerdering der consumptie. „Terwijl nagenoeg overal in Engeland een goede kop thee te krijgen is voor 15 cent, moet het publiek in Nederland nog steeds 20 à 25 cent voor een kop thee (en wat voor een dikwijls!) betalen, waarvan de waarde, inclusief suiker en melk, 2 à 3 cent bedraagt.”

Blaadje van de Centrale Kas.

Het Nr. van 15 Februari bevat o.m. een artikel van hr. J. M. van Dranen „Het Agrarisch reglement van Stra's Westkust en het Volkscredietwezen”. — Verder een voerige nota van Dr. J. H. Boeke, adviseur voor het credietwezen, getiteld „Een reorganisatie van het credietwezen”. Deze, aan de Indische Regeering aangeleverde nota beoogt in de eerste plaats de eenheid in het credietwezen te bevestigen, de scherpe scheiding tusschen afdeelingseredietbank en descrediet op te heffen en ontwikkeling van verschillende vormen van speciaal eredietwezen los van de algemeene volkscrediet-organisatie, tegen te Schr. stelt voor: de samensmelting van den controletoestand van het Volkscredietwezen met dien van de Centrale Kas, Weltevreden, de voltooiing van den opzet der Centrale als algemeene instelling voor leiding en controle van volkscredietwezen en de overbrenging, zoowel van de als van den adviseur, naar het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 13: Fabricatiecijfers van een aantal kerfabrieken op Java in 1920, door Dr. H. C. Prinsen v. Oostveldt. — Ontginning van aardolievelden in Ned.-Indië (Morie van Antwoord). — Algemeene Vereeniging van berplanters ter Oostkust van Sumatra (verslag over 1920). — Kultuurberichten (kringrot, een nieuwe ziekte Hevea. — Raffinaderijen van plantaardige oliën in Ned.-Indië). — Kleine mededeelingen (De bestuurswisseling Ned.-Indië). — Verkeerswezen (De opening van de lijn doeng—Kopa). — Financiële berichten en verslagen. Recente literatuur over vezelstoffen, plantenziekten, -plagen, bodemvraagstukken.

Locale Belangen.

De hr. M. de Wolff artikel in het Nr. van 16 Februari over het onderhoud der gewestelijke wegen, ter bestrijding van een opstel van den hr. F. W. van Oordt, getiteld: „Het onderhoud der wegen in den Volksraad”. — In de rubriek Decentraliana o.m. een kort overzicht van het Decentralisatieverslag 1919—20.

Nieuwe banen.

Bij M. M. Couvée te 's-Gravenhage verscheen: Nieuwe banen. Een economisch gevormde weermacht voor Europees en overzeesch Nederland, door D. Merens, res.-kolonel in den Generaal Staf. Schr. hoopt met zijn geschrift (een van 142 blz.) van het denkende deel van onze natie in Nederland en Indië diegenen te bereiken, die belang stellen in het groote vraagstuk van de weerbaarheid van ons land, zoowel in Nederland als in onze overzeesche gewesten. Het opzet heeft de schr. vermeden het gebruik van militaire vakterminologie, zoodat zijn betoog ook voor leeken en militair gebied volkomen duidelijk is. Hoofdstuk IV behandelt speciaal betrekking op Indië; schr. behandelt de marine en de rol welke zij te vervullen heeft bij de dediging van Indië en de landmacht in Indië. De marine vindt haar hoofdtak in Indië; daar zal zij voorspoedig slechts kunnen worden georganiseerd als klein materieel vloot, met de bedoeling, het geheele eilandrijk tegen inval en neutraliteitschending te beveiligen; bij de marine moet zooveel mogelijk gebruik worden gemaakt van Indische en van Europeesche zeemilitieus. De taak van het leger in Indië is meer plaatselijk; de hoofdtak is het voorkomen van een landing op Java; de organisatie van het leger moet worden berekend op het vernietigen van een eventuele invasie leger. Daartoe is het noodig een militieleger te organiseren, berustende op het beginsel, dat het eerste leger burger- en kiezerschap samen valt met militieplicht. Het militieleger moet uitmuntend materieel worden uitgerust, maar kan betrekkelijk zwak zijn. Schr. gaat hierbij uit van de veronderstelling, dat de sterkte van een landingsleger dat onze eventuele tegenstander naar Java zou kunnen zenden, volstrekt niet wordt bepaald door de sterkte der diens nationale leger; het wordt bepaald door de capaciteit van de transportvloot, die de tegenstander zich zal moeten verschaffen. Die capaciteit geeft aan, hoe sterk het leger zal zijn dat in één vaart wordt overgebracht. Om een leger van 100.000 man over te brengen, zou bijv. meer dan de geheele Japansche koopvaardijvloot noodig zijn. Het leger behoeft dus slechts zoo sterk te zijn, dat het den tegenstander kan vernietigen, vóórdat een tweede echelon kon opdagen dat den vijand de overhand zou verschaffen.

Oudheidkundige Dienst in Ned.-Indië.

Verlucht met tal van fraaie illustraties is verschenen het Oudheidkundig Verslag over het tweede kwartaal 1920. Het bevat o.m. gegevens over nieuwe opnamen, opgravingen, maatregelen ter bescherming van Hindoe-oudheden, enz. Omtrent Hollandsche oudheden lezen we alleen, dat de regeering f 60.000 toestond voor herstellingen aan de „Pura” van Bali.

Advertisement for 'Bank-Associatie'. It features the text 'Bank-Associatie' in a stylized font, followed by 'Wertheim & Gompertz 1834 en Credietvereening 1853.' Below that, 'ALLE BANKZAKEN.' and 'Kapitaal en Reserven f 11.500.000.- Twintig Kantoren'.

Advertisement for 'TAAMS & KEYSER'. It features the text 'TAAMS & KEYSER' in large letters, followed by 'Bankastraat 10 's-Gravenhage' and 'IN EFFECTEN.' Below that, 'Speciale afdeling Incourante Fondsen. Cultures - Industrie - Handel.' and 'Ons blad wordt op aanvraag geregeld toegezonden. COUPONS. REK.-COURANT.'

Mode-Academie J. & G. DE GRAAFF,
 's-Gravenhage - Anna Paulownastraat 18a.
Voornaamste Vakschool in het Costuumvak.
 Theoretische en practische, volledige opleiding van Dames tot Costumière, 1e Coupeuse,
 Directrice en Leerares in het Costuum-, Mantel- en Lingerievak.
 Aanmeldingen bij de Directrice G. DE GRAAFF.

Suriname.

In *Onze Berichten*, Orgaan van de Vereniging van Gouvernements Bureau-Ambtenaren in Suriname, een interessant artikel van het lid der redactie Bruyning, onder het hoofd „Hoe gaan wij?” Na een beschouwing over de financiën van het Moederland en van Nederlandsch Oost-Indië, vervolgt het artikel:

„Waar het aldus gesteld is met de financiën van het Moederland en van het rijke Indië, daar kan men zich voorstellen, hoe het met Suriname zal staan, dat ook onder normale omstandigheden met steun van het Moederland er moest komen.

Bij geringe toename van inkomsten, staan wij hier voor snel aangroeiende uitgaven. De koloniale politiek staat onder den invloed van de politiek van het Moederland. Wij volgen het Moederland in vele van zijne sociale maatregelen, doch de lasten zijn mede als gevolg hiervan zoo sterk aangroeiende, dat het voor het Moederland meer dan ooit zaak wordt om ernstig te streven naar een beslissing omtrent den weg waarlangs de kolonie moet geleid worden om tot ontwikkeling te komen, opdat zij eenmaal zelve hare lasten zal kunnen dragen. Immers in de direct naaste toekomst zullen de „leven rekkende” subsidies aangroeien tot jaarlijksche bedragen, die meetellen. Reeds nu heeft de kolonie een vlottende schuld, de zogenaamde kasvoorschotten, van nagenoeg 10 miljoen gulden. Dit bedrag is boven en behalve het jaarlijksche subsidie noodig geweest voor het grootste deel ten behoeve van immigratieuitgaven.

Men kan het vraagstuk der ontwikkeling van het land ten einde op den duur te geraken tot de financiële onafhankelijkheid der kolonie, naar mijn oordeel, niet langer op zijde schuiven zonder binnen betrekkelijk korten tijd te komen voor een financiële catastrofe. Immers hiertoe zal het op den duur moeten uitloopen, wanneer het met eigen tekorten worstelende Moederland aan leening (kasvoorschotten) en subsidie de kolonie jaarlijks zal moeten bijspringen met ongeveer 6 miljoen gulden, zonder dat daartegenover staan krachtige maatregelen tot economische ontwikkeling van het land.

Wat voor waarde de boeking van sommige uitgaven als „leening” onder de huidige financiële omstandigheden der kolonie heeft, kan voor een ieder duidelijk zijn. Naar mijn inzicht zijn deze bedragen thans in wezen niet anders dan een verkapt subsidie.

Dit een en ander wordt terloops hier in ons orgaan ter sprake gebracht, wijl het m.i. nut heeft, dat de leden van ons korps de gedachten daarover laten gaan. Immers als men in dienst van een zaak staat, behoort er belangstelling te zijn voor hare positie.”

In *Suriname* van 22 Februari en 1. Maart (het artikel wordt voortgezet) een pleidooi voor den aanleg van een spoorweg van Paramaribo naar Rio de Janeiro, een plan waarover vóór den oorlog reeds meer dan eens geschreven is. „Maar — zegt de schrijver — bijna zonder uitzondering werd deze onderneming, wat betreft zijn financieel succes, bekeken van uit een zuiver Surinaamsch oogpunt en dit is beslist een fout, aangezien deze spoorweg slechts als geheel mag worden beoordeeld en Suriname maar door een klein stuk er van zal worden doorsneden.”

Bij zulk een aanleg zal men in de eerste plaats vragen: „wat is de rijkdom van de streken, waarmee wij de Noordkust in snelle verbinding brengen; en die vraag is slechts te beantwoorden in uiterst gunstigen zin, omdat de A. B. C.-landen van het Zuid-Amerikaansche vasteland aan den vooravond zijn van een ontwikkeling, welke ongetwij-

che Buitenkerk” te Batavia. — Verder eene opgave van de winsten der archaeologische verzameling van het Batavia van Kunsten en Wetenschappen, met wetenschappelijke toelichtingen van Dr. F. D. K. Borch. — Een belangrijke afdeelte van den inhoud vormt voorts eene bijdrage van den hr. P. V. van Stein Callenfels: Rapport over een onderzoek door een deel van Sumatra. De mededeelingen van den hr. v. S. C. zijn buitengewoon interessant voor geologen; ook maakt schr. melding van de in het Deli-gebied bevindende schelpenheuvels, waaromtrent geleerd het lang niet eens zijn over de wijze waarop ze zijn ontstaan, n.l. door de natuur of door menschenhanden.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.
 oorspronkelijke bijdragen in No. 35: De waardebeoordeling van meststoffen (vervolg), door van Uffelen. — De maximale rubber-productie van den Hevea (wiskundige hanteering van het probleem), door H. van Meurs. — Begroeiing van land, door L. A. L. C. — In de rubrieken Cultuur- en landbouwberichten o.a.: Kapitaalbelegging op de Buitenbezittingen, door W. A. G. — Bastonderzoek bij Hevea, door Dr. M. Arisz. — De Kediri'sche Landbouw-vereniging (voorzicht van ir. C. T. White over de aschgronden op de othelling vóór en na de Kloet-eruptie van 1919. — Voorzigt van Dr. P. Arens over koffiebesen-boeboek). — Algemeene vergadering der leden van de Rubberplanters-vereniging op 28 Febr. 1921.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.
 inhoud van afl. 52: Toradja's (vervolg), door N. — Posseiden, door F. J. van der Lijke-Prins (XI. Genoegens en oetelikheden). — Bataviasche societeiten, door S. (vervolg). — Beelden en schetsen uit Java's fauna. I. door de reigerskolonie, door Th. van Dort. — De levensgeedenis van Tirtodrono (slot).

Uitgaven van het Dep. van Landb., Nijverh. en Handel.
 mededeelingen van het Proefstation Thee. No. LXXII. Bibliographisch overzicht III, door Dr. Ch. Bernard, Dr. J. J. B. Deuss, e.a. — No. LXXIII. Thee-cultuur in Japan en in de Shan-landen. 1. Enkele berekeningen betreffende de thee-cultuur in Japan, door Dr. Ch. Bernard. 2. Gegevens betreffende de thee-cultuur in Siam, door Dr. C. P. Cohen Stuart.

mededeelingen van het Laboratorium Agroteologie en Grondonderzoek. 5. Grondonderzoek en Keramiek, door Dr. E. C. Jul. — Bulletin du Jardin Botanique. Série III. III. Livr. 1. Revision of the Verbenaceae of the Dutch Indies and surrounding countries, by H. J. Lam and L. Bakhuizen van den Brink.

* * *
 ten besluite enkele titels.

overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche literatuur No. 7. 1921. Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden. Afdeling Pers. (Weltevreden, Koninkrijk Volkslectuur).

considérations sur l'installation de fabriques d'huile de palme par in. Jhr. F. C. van Heurn. (Communication de la Commission générale d'essais de l'A.V.R.O.S. Série générale No. 10).

den rupsenvraat in de droogschuren en een nieuwe bestrijdings-methode, door Dr. E. Mjöberg (Mededeelingen van het Deli-Proefstation. Tweede serie No. XVII).

loop van de handelsbeweging in Ned.-Indië in de laatste jaren, naar W. de Cock Buning. (Tijdschr. v. Econ. No. 15 Maart 1921).

in Kromo's groote land, van „levende dooden” (nl. lepra-geestes). (De Java-Post, 18 Febr. '21).

rapport van het Kerkbestuur betreffende de reorganisatie der Protestantische Kerken in Ned.-Indië (vervolg). — Volkslectuur (vervolg). — Opiumana. VII. Over het smokkeling van opium. — Nationaliteit en onderwijs. (De Banier, 18 Febr. '21).

de electriciteitsvoorziening in Indië. (Nationale. Staat- en Gids, 24 Maart '21).

memoriam. P. C. Kimmijser, Militair apotheker der 2e Divisie. — De militair pharmacaceutische dienst, door v. d. K. — Gemeene herziening van de bezoldiging der landsdienaren. (Orgaan van de N. I. Officiers-Vereniging, Febr. '21).

de culture du caféier à Java, par P. J. S. Cramer. (Rev. Nat. appliquée. Dec. 1920).

Chaffeursschool v. d. Drift
 Amsterdamsche Veerkade 55 's-GRAVENHAGE
 Opleiding tot gedipl. Chaffeur-mechanici door bevoegde instructeurs en ervaren technici. Prijs f 75.- op termijnbetaling.

POSTCHEQUE & GIRODIENS
 Een postrekening is noodig voor grossiers, zoowel als voor detailisten. Ieder die geldelijk beheer heeft, groot of klein, zal het gemak van eene postrekening waardeeren. NEEM dus eene POSTREKENING.

DE ALGEMEENE SPAARVERZEKERING
 ANNA VAN SAXENPLEIN 3 's-GRAVENHAGE

Oppericht ...1907...

Coöperatief Spaarsysteem

Alléén in 1919 werd ingeschreven voor **Drie Millioen Gulden**

VRAAGT GRATIS BROCHURE! 199

UTRECHTSCH BANKVEREENIGING
 OPPERICHT 1873. Kromme Nieuwe Gracht 20 UTRECHT

Behandelt alle Bankzaken. Verhuurt loketten in hare Brand- en Inbraakvrije bewaarkluis.

De Directeuren: ANTON M. DE LEEUW W. RIJSEEN Gzn. 211

HAARLEMSCH BANKVEREENIGING
 HAARLEM, LEIDEN, AALSMEER BEVERWIJK, BLOEMENDAAL EDAM, HILLEGOM, HOOFDORP, LISSE, PURMEREND IJMUIDEN, ZANDVOORT.....

KAPITAAL EN RESERVE ca f 5.000.000.—

MARX & Co.'s BANK
 ROTTERDAM: 's-GRAVENHAGE: Zuidblaak 56. Kneuterdijk 13.

Belast zich met incasseeringen op het Binnenland en Buitenland. Koopt en verstrekt wissels en cheques op het Buitenland. Verstrekt handelscredieten tegen zakelijk onderpand. Bezorgt telegrafische uitbetalingen. Belast zich met de uitvoering van Effecten-orders. Verhuurt aan hare clientèle Safe-loketten. Neemt gelden à deposito tot wekelijks te annoneeren rente.

Adverteeren doet verkoopen.

Bevelen ons beleefd
aan voor levering
van alle soorten
.Brandstoffen.

N.V. Brandstoffenhandel v.h. F. BREURE & ZON
Telefoon H. 1880 en H. 3331
Waldeck Pymontkade 88 - Den Haag

Stookt onze 1e soort
ZWARE TURVEN EN
TURFBRIKETTEN

Ernest Cassutto & Dr. A. Kervel
TANDARTSEN
Frederik Hendriklaan 45 - SCHEVENINGEN
Teleph. Schev. 122
Spreekuur: alle werkdagen 1-3.

GENEESKUNDIG ONDERZOEK
vóór het
HUWELIJK
Voorstanders hiervan, op het punt van trouwen,
kunnen op kiesche wijze hun doel bereiken door
als bruidsgeschenk aan te bieden een polis der
NILLMIJ ...van...
1859
Jaarpremie voor f 5000.- uit te keeren op 65 jaar,
of eerder bij overlijden, voor 'n 25-jarige f 106.50
's GRAVENHAGE, Veenestr. 1, Tel. H 1389
AMSTERDAM, Weteringschans 100, Tel. Z 8793

JAVA-CHINA-JAPAN LIJN
Eigen kantoren der Maatschappij te AMSTERDAM, HONG-
KONG, SOERABAIA, KOBE en SAN FRANCISCO.
Geregeld stoomvaartdiensten tusschen
Nederlandsch Indië, China en Japan.

JAVA-PACIFIC LIJN
(Onder Directie der Java-China-Japan Lijn).
Maandelijksche dienst tusschen Ned.-Indië
en San Francisco.

MAISON H. SIMONS
Mantel- en Costuummagazijnen 159
HEULSTRAAT 13 naast „Boeatan”
en **NOORDEINDE 17a.**
zijn steeds voorzien van het
NIEUWSTE op het gebied van
DAMESKLEEDING
Goede pasvormen. Solide Stoffen. Billijke prijzen.

PENNOCK-COMPANY
Huygensstraat 27 Tel. H 6300 - Tel.-Adr.: „Highspeed”
DEN HAAG
BANDOENG

EXPORT van AUTOMOBIEL- en
KOETSWERK-ONDERDEELEN

J. M. van KEMPEN & ZONEN
Kan. Ned. Fabriek van Gouden en Zilveren Werken.
VOORSCHOTEN.
FILIALEN te Weltevreden, Rijswijk 17; 198
-Gravenhage, Plants 2; Rotterdam, Hoofdsteeg 26;
Utrecht, Choorstraat 32; Middelburg, Lange Delft 138.

feld die van de Vereenigde Staten binnen enkele
tientallen jaren zal evenaren.”

.....De weg over zee van de Ver. Staten naar
de Zuid-Amerikaansche groote productie- en afzet-
gebieden is veel langer dan van Europa daarheen,
waardoor Noord-Amerika in 1914 nog een uiterst
onbeduidende plaats innam op de markten van dit
zijn natuurlijk afzetgebied.”

.....De Vereenigde Staten hebben zich gedu-
rende den oorlog gemakkelijk meester kunnen ma-
ken van een gedeelte van den handel op Zuid-Ame-
rika, omdat zij daar in de oorlogsjaren geen Euro-
peesche concurrenten meer ontmoetten; doch thans
reeds, niettegenstaande de oorlog nog niet lang uit
is, zijn de Europeesche industrieën hen wederom in
dit afzetgebied de baas.*

Toch hebben de Amerikanen in de Zuidelijke
republieken geen geld gespaard om zich daar op
den voorgrond te plaatsen, vele banken zijn er
opgericht, agenten zijn overal gevestigd, de contróle
van de Braziliaansche spoorwegen is verkregen,
doch de weg over zee is door den eigenaardigen
vorm van de Noordkust van Zuid-Amerika, als ge-
zegd, veel langer van Amerika dan van Europa.

Voor goederenvervoer is zulks niet zulk een groot
bezwaar, omdat het er in de meeste gevallen niet
op aankomt of goederen een weinig langer onderweg
blijven. Doch voor passagiersvervoer en voor een
snelle contróle van de Amerikaansche belangen is
zulk een transcontinentale spoorweg van direct be-
lang.”

In het vervolg van zijn suggestief artikel toont de
schrijver aan, dat Paramaribo het gunstigst gelegen
uitgangspunt van zulk een spoorweg is en hij geeft
de voordeelen aan die ook voor Suriname daaruit
kunnen voortvloeien.

Zien de Vereenigde Staten de voordeelen van zulk
een verbinding, dan twijfelen wij niet of zij zullen
den spoorweg aanleggen.

* * *

Eenigen tijd geleden deelden wij mede, dat de
Londonsche school voor tropische geneeskunde, op
verzoek van het Departement van Koloniën, een
expeditie naar Britsch Guiana zou uitzenden om de
filariasis te bestudeeren. Van vriendelijke zijde
wordt ons nu een uitknipsel toegezonden uit „The
Times Weekly Edition” van 11 Maart, waaruit
blijkt, dat de expeditie zal staan onder leiding van
Prof. R. T. Leiper.

* * *

De Egyptische regeering heeft, op voordracht van
de Nederlandsche, tot rechtters in de gemengde
rechtbanken in Egypte benoemd jhr. mr. H. W. van
Asch van Wyck, oud-raadsheer in het hof van jus-
titie en oud-voorzitter der Koloniale Staten van Su-
riname, eerder lid van de Tweede Kamer der Staten-
Generaal, en mr. A. Th. L. A. Heyligers, referen-
daris bij het ministerie van buitenlandsche zaken.

* * *

De N. R. Ct. van 2 April, Avondbl. D, schrijft:
„Dr. Stahel, de vroegere directeur van het Land-
bouwdepartement in Suriname, thans benoemd tot
hoogleraar in de phytopathologie (plantenziekten-
kunde) aan de Wageningsche Landbouwhoog-
school, is via ons land naar Zwitserland gereisd;
hij zal ongeveer half Mei zijn nieuwe betrekking
aanvaarden.

Men acht het in de kringen, die bij de cultures
in onze overzeesche gewesten geïnteresseerd zijn,
zeer gewenscht, dat thans ook worde voorzien in de
vacature voor entomologie, die aan onze Landbou-
whoogeschool bestaat. Niet alleen toch aan phyto-
pathologen, maar ook aan entomologen heeft men
in onze koloniën dringend behoefte”.....

* * *

De nieuw benoemde Gouverneur van Suriname,

Riviera en Zwitserland
Geregeld Koeriersdiensten.
(visa versa).
REISBUREAU LINDEMAN.
's-Gravenhage
Arnhem Groningen Utrecht

de heer mr. A. J. A. A. baron van Heemstra, is
reid hen, die hem over Surinaamsche aangeleg-
heden wenschen te spreken, aan het departement
van koloniën op 12 of 13 dezer telkens tusschen
en 4 uur namiddags te ontvangen.

Curaçao.

Koloniale Raad.

Bij Koninklijk besluit van 24 Maart l.j. zijn be-
noemd tot leden de heeren A. G. Statius Muller,
tevens voorzitter, J. Sutherland en C. S. Gortals,
J.P.E.Zn. In de plaats van dr. Evertsen is benoemd
de tweede der aanbeveling, de heer R. F. Mus-
Eerstvoorgedragene was de heer C. H. Jans-
heer Wz.

Tot onder-voorzitter is benoemd de heer E.
Lansberg, het oudste lid van den Raad, die zes
jaar geleden, toen dr. Evertsz onder-voorzitter
werd, voorbij gegaan is. De heer Lansberg is
der meest bekwame leden van den raad; het
daarom te hopen, dat hij niet dikwijls tot het
zitterschap zal worden geroepen.

Een ontwerp-verordening.

Ingediend is een ontwerp-verordening tot wij-
ging der strafrechtspleging van jeugdige presones,
bedoelende de invoering mutatis mutandis der straf-
kinderwetten. Niet overgenomen is de straf-
plaatsing in een tuchtchool.

Het strafwetboek kent thans, evenals in Neder-
land vóór de invoering der kinderwetten, de pla-
sing in een gesticht ter opvoeding na het ondergaan
der opgelegde straf. Die opvoedingsgestichten
stonden tot voor kort in de kolonie niet. Verleden
jaar moet het nu voorgekomen zijn, dat de kam-
rechter, de desbetreffende bepaling toepassende
zelf, bij gebreke van wettelijke aanwijzing, daartoe
een gesticht aangewezen heeft.

Traktamentsherziening.

Neen, niet de traktamentsherziening, waaraan
men nu al zoo lang wacht. De *Amigoe* heeft in
Suriname gelezen, dat de traktamenten der Ge-
verneurs van Suriname en Curaçao verhoogd zijn
respectievelijk van f 27.000.— tot f 40.000.—
schrijft hiervan:

„Vergissen wij ons niet, dan was het bedrag der
zer salarissen, tot nu toe resp. f 27.000 en f 24.000.
Zoodat, indien het bericht waar is, de verhooging
voor Suriname buiten alle verhouding staat met die
voor Curaçao. Dit bevreemdt te meer, daar onze
haven zeker veel meer in de route van het wereld-
verkeer ligt dan Suriname, ons scheepvaartverkeer
veel drukker, het bezoek van vreemde oorlogssche-
pen aan onze haven menigvuldiger is dan in Sur-
name.

Juist dat alles brengt onafscheidelijk met zich
mede meer officieele bezoeken, partijen, recepties
enz., die zeer groote uitgaven voor een gouvernement
met zich mede brengen.”

Wij mengen ons in deze kwestie niet, willen alleen
mededeelen, dat voor 1920 het traktement van den
Gouverneur van Curaçao f 5100.— hooger geraamd
is dan voor 1919 en wel f 24000.—, dat van zijnen
ambtgenoot in Suriname is reeds langer f 27.500.—
Voor 1921 zijn op de begrooting van Koloniën de
zelfde bedragen aangevraagd.

Afschuwelijk.

Wanneer men de reis naar Curaçao maakt, ver-
telt het scheepsvolk twee anedoten, die van het
Curaçaosche wapen en een van kinderooffers op
Haïti. Het schijnt, dat dit laatste niet geheel op fan-
tasie berust. Althans in de *Amigoe* lezen wij:

Kanibalisme op Haïti.

Ongelooflijke berichten komen van het eiland
Haïti, die echter van verschillende zijden bevestigd
worden.

Drie Amerikaansche marinesoldaten en een groot

C. P. A. NICOLAI
DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. H. 7057
hoek Valeriusstraat.
Specialiteit in Heeren-Modeartikelen
Ruime keuze. Nieuwste Modellen.

N.V. ZUID-HOLLANDSCHE MANEGE (v.h. Manege Washington)

HERESIASTRAAT 145 ingang Joh. Camphuysstr. DEN HAAG TEL. B. 1111

Moderne rijlessen - Paarden per uur en per maand
Luxe Stands en Boxes Tonneaux beschikbaar
Dir. J. W. v. d. GUN.

antant inboorlingen, vrouwen en kinderen, zijn het slachtoffer geworden van menscheneters op Haïti. Dit blijkt uit een officieel verslag, dat bij het Departement van marine te Washington ingekomen is.

Het schijnt dat zekere Haïtianen kannibalen zijn omdat hun godsdienst hen dat voorschrijft. Zou er een priester van dezen zonderlingen godsdienst aangehouden en ter dood veroordeeld door een Amerikaansche rechtbank, omdat hij enkele baby's opgegeten had. Doch het volk van Haïti protesteerde niet het motief, dat die rechtbank geen rechtsmacht bezat, daar zij enkel eigen menschen opeten. De priester werd in vrijheid gesteld.

Een ander bericht via Washington uit Port au Prince meldt, dat de president van Haïti, Dartiguenave, geweigerd heeft een zekere Cadus Belgarde te veroordeelen, die beschuldigd was een meisje gebood en geslachtloft te hebben bij een heidense plechtigheid, genoemd *Vodo* en het vleesch opgegeten te hebben.

Het gerechtshof der Amerikaansche marine had voldoende bewijzen van schuld tegen hem, maar aan het vonnis niet uitspreken, omdat de zaak niet aan zijn rechtsmacht onderworpen was. De president Dartiguenave was het daarmede volkomen eens, doch wilde zelf evenmin rechtsingang tegen Belgarde verleenen, omdat hij van meening is, dat de rechters van Haïti hem toch niet kunnen veroordeelen.

Het Amerikaansch Eskader.

Maandagnamiddag, 14 Februari, kwam het eerste deel van het Amerikaansche eskader voor onze haven.

Het waren de torpedojagers *Mahan* (gemerkt 102) en de *Murray* (97). Zij kwamen, evenals de rest van het eskader, rechtstreeks van Trinidad. Dinsdagmorgen kwam het vlagschip *San Francisco* na de gebruikelijke saluutschoten, terwijl het stafmuziekkorps de *Yankee Doodle* speelde, onze haven binnen. Deze kruiser, reeds in 1890 gebouwd, onder commando van kap. H. E. Lackey, had een état-major van 27 officieren, terwijl de beide bovengenoemde schepen niet meer dan 7 officieren aan boord hadden.

Dienzelfden avond, tusschen 7.30 en 8 uur, kwamen de beide mijnenvegers de *Lark* met 5 officieren en de *Mallard* met 4 officieren onze haven binnen. Deze 5 schepen behooren allen tot het 1ste en 2de Atlantisch Mijneskader, dat tot standplaats heeft Portsmouth en Boston.

Dinsdagavond bood de club *Curaçao* op Pietermaai een état-major een bal aan, waaraan een 25-tal officieren deelnamen, dat een schitterend verloop had tot 4 uur in den morgen voortduurde. Woensdagavonds had Z.Ex. Gouverneur Helfrich 7 hoofdofficieren van het eskader met enkele andere geïnteresseerden aan zijn disch vereenigd. Het is licht te begrijpen dat de talrijke leden van de bemanning, die zich in deze dagen door onze straten bewogen, veel vertier in onze stad brachten.

Vele winkels en magazijnen hebben goede zaken gemaakt.

Huisvlucht mocht zich in een talrijk bezoek verheugen. Een massa artikelen vond gewillige kopers, tegen goede prijzen. Al die dagen, op de uren dat de troepen aan den wal passagierden, patrouilleerden op de voornaamste punten der stad verdelende piketten eigen politie-afdeeling, gewaand met gummistok, om elke wanordelijkheid onmiddellijk te onderdrukken. Wie in besconken stand werd aangetroffen werd terstond ingeregt. Voor vele Amerikaantjes echter, wien het vroegtijdig nog geen tweede natuur was geworden, is het lokaas der talrijke shaps hier toch al te veroverlijk geworden. Velen hunner hebben de oude herinneringen van een flinken roes nog eens willen voorleven.

Donderdagmorgen ten 9 uur verlieten 4 schepen van het eskader kort na elkander weer onze haven en stévénden in westelijke richting langs ons eiland, met koers naar Colon, om het Panamakanaal door te varen en zich dan weer bij het overige deel van de Amerikaansche vloot te vervoegen, dat van zijn bezoek aan de havens van de Westkust van Amerika terugkeert.

Een der schepen, de *Lark*, bleef hier achter, ten einde gelegenheid te vinden om twee Amerikaantjes, die op het appel ontraken en hier gedrost zijn, weer op te pikken. Ook dit laatste schip is gisterenmorgen uitgevaren. (A. d. C.)

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen

In verband met de Zuid-Afrika tentoonstelling.

Moet het den Nederlander bij het bezoek aan de Zuid-Afrikaansche tentoonstelling te Amsterdam al dan niet blijde te moede zijn? Ons volk had in het Kaapland nu werkelijk eens een kolonie gevormd. En terwijl de andere z.g.n. koloniën, waar de Nederlander geen blijver wordt, onder onze vlag bleven, ging de Kaap juist verloren. Ware de Boer niet Hollandsch in zijn hart gebleven, wij zouden er allen invloed verspeeld hebben.

Thans komt een Britsche tentoonstelling ons in ons land beduiden, wat wij er bij ingeschoten hebben. In de diorama's, die haar karakteriseeren, wordt het bereikte resultaat telkens op den voorgrond gezet, maar speelt een ruim, diep perspectief daarachter. Dit is ook het zinnebeeld voor het geheel: het bereikte mag al geprezen worden, maar de groote betekenis ligt in het prachtige, uitgestrekte perspectief. Laat ons wijsgeerig zoo de zaak voor ons zelf opvatten.

Nu Z.-A. eenmaal onder Britsche vlag is, een groot gedeelte van 't Z.-A. volk vrede neemt met de groote mate van onafhankelijkheid en de samenwerking reeds zoo tastbaar gunstige uitkomsten brengt, laat ons nu den blik hier over heen naar de vooruitzichten richten, die ons geopend worden.

De wijze waarop deze tentoonstelling, onder patronaat van den gouverneur-generaal van de Z.-A. Unie, prins Arthur van Connaught en onder het eere-presidium van zoowel Britsche-, als Zuid-Afrikaansche-, als Nederlandsche ministers, zich heeft aangemeld, is ook bijzonder sympathiek geweest.

Terwijl Nederland als mededinger van Engeland op handels-, nijverheid- en scheepvaartgebied geldt, wordt het niet terzijde, niet achtergesteld, maar krijgt het juist een voorrang, nu de Unie van Z.-A. een afzetgebied zoekt voor zijn groeiende ontwikkeling en aan de wederpartij de daaraan verbonden voordeelen aanbiedt. In deze houding ten opzichte van den ondernemenden overbuur van Engeland, en van het Boeren-stamland ligt iets ridderlijks, iets koens, iets gentlemanlike's, dat weldadig aandoet in een tijd van sterk antagonisme.

Zoo hebben blijkbaar ook de autoriteiten en vooraanstaande mannen in ons land het opgevat, die de onderneming hebben gesteund, zoo heeft de Nederlandsche Zuid-Afrikaansche vereeniging het begrepen, die haar veertigjarig bestaan feestelijk heeft herdacht in het Paleis voor Volksvlucht, terwijl de tentoonstelling daar gehouden werd, tentoonstelling waaraan zij zelf een afdeling geschiedenis, wetenschap en kunst toevoegde. Aan dit inzicht laten ook H.H.M.M. de Koningin en de Koningin-Moeder recht wederbaren door de tentoonstelling met een bezoek te vereeren. Zoo hebben gelukkig ook verscheiden Nederlandsche ondernemingen het opgevat, die aan de ruilbedoeling reeds tegemoet komen door, om de Z.-A. exhibition heen, een contra-aanbieding uit te stellen.

Over deze uiting van wederkeerig aanbod willen wij hier in 't bijzonder even spreken. Wat van vaderlandsche nijverheid, handel en scheepvaart in het Paleis van Volksvlucht vertoond wordt is goed, maar de inzenders zullen zich zelf wel bewust zijn, in demonstratie en reclame verre te blijven van hetgeen de Z.-A. tentoonstelling uitbeeldt. Zij geven den Nederlanderschen bezoeker het bewustzijn, hoe ons land reeds doende is om contact met de Boeren-Unie te zoeken. Zij verstrekken aan de organisators van de Z.-A. tentoonstelling eenige aanwijzingen van hetgeen ons land kan bijbrengen en daarbij eenige adressen. Maar van een stelselmatige tentoonstelling van het Nederlandsche kunnen, speciaal voor Z.-A., is geen sprake. Aan de in korten tijd bijeengebrachte uitstalling van een dertigtal voortvarende ondernemingen mag die bedoeling ook niet gegeven worden. Voor een zoodanige stelselmatige, in eenheid en samenhang opgezette, reclame voor Nederland en Indië in Zuid-Afrika zou Amsterdam overigens de plaats ook niet wezen; deze moet in Z.-A. zelf tot de bevolking gaan spreken.

Instituut „VAN WIJNGAARDEN“
Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes.
2de Schijnstraat 332 (Duinoord), Den Haag. 188
Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium
Afd. B (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Opleiding voor verschillende examens.
Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.
Kleine klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr. verlichting.

HOPLEVERANCIERS.
Wed. H. RAHDER & ZON
Wijnhandelaren
Filiaal: 's-Gravenhage Hoofdkantoor: Amsterdam Filiaal: Arnhem Filiaal: 100 Gorinchem
Heemskerckstr. la Binnenkant 25 N. Plein 15 O. Vischmarkt
Tel. H. 3493. Intere. Tel. 389. Tel. 280. Tel. 61.
Prijscouranten worden op aanvraag gaarne toegezonden.
Voor Export speciale conditiën.

Naamlooze Venootschap
Luxe-Auto Verhuuronderneming
voorheen P. J. JANSEN.
Eenig adres: **Koninginnegracht 1°**
(over Hoofd-Ingang Dierentuin)
te 's-Gravenhage. 175
Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852
Auto's voor Trouwgelegenheden
... .. en Maand-Auto's
Dag en Nacht geopend

Wed. G. STREITWOLF
Noordeinde 105, 's-GRAVENHAGE, Tel. H. 2413
GUMMI SPONSEN
SPONSEN ZAKKEN
BADMUTSEN
151

CREDIET
Levert op elk gebied.
Strenge geheimhouding.
Conditie zéér vrijgevl
In overleg met den kooper.
DE RESIDENTIE
119 LANGE BEESTENMARKT 121-123

Dansinstituut WEIJNE
alléén gevestigd
te **ROTTERDAM**
Jonker Fransstraat 21
Meest bezochte inrichting voor verlofgangers

Koninklijke West-Indische Maildienst
Amsterdam
Passagiersdienst
naar en van **SURINAME** en **CURAÇAO**, Br. Guiana, Trinidad, Venezuela, Columbië, Centraal Amerika, Haïti.

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „**OCEAAN**”
Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

Holland-Nederlandsch-Indië
Vice-Versa

Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
AMSTERDAM-ROTTERDAM. 156

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: W.M. RUYS & ZONEN - ROTTERDAM 21

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST
van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
aansluiting naar alle havens in den IND-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
van draadloze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

MAGAZIJN VAN

Heerenhoeden en Pelterijen,

EDUARD PELGER,

Prinsestraat 35 - Den Haag,

Telefoon No. 3902. 30

UITGAVE van de N.V. Boekdrukkerij v.h. Firma
T. C. B. TEN HAGEN te 's-Gravenhage.

Heden is verschenen de 8ste veel
vermeerderde druk van

Moderne Kookkunst.

BEWERKT DOOR

FRANÇOIS BLOM,

Cuisinier te 's-Gravenhage.

Prijs: ingenaaid f 4.00
gebonden - 5.00

OLYMPIA THEATER 73

Prins Hendrikplein 3 - Tel. H. 9521

Wij bieden deze week een zeer goed programma.

HET BLOEDSPOOR IN DE SNEEUW.

Sensationeel Alasca-drama in 5 acten.
Fragm. uit een der boeken v. JAMES OLIVIER CURWOOD

't Leven der Vogels. Een Zwakkeling.
Wetensch. opname. Schets in 1 bedrijf.

Dandy als Danseur.

Blijspel in 2 bedrijven.

Sportmanie.

Journal.

Klucht

Actueel.

Zondag Matinée.

Dinsdag niet rooken.

Het beste
Engelsche Rijwiel
Het beste
Hollandsche Rijwiel
de Rutge-Whitworth
de Hima
Vertegenwoordigers voor DEN HAAG
Fa TIMMERMAN & Co.
Tasmanstraat 147 Pletterijstraat 170
Telefoon H. 7356 134 Telefoon H. 8742

Hetgeen de Z.-A. tentoonstelling ons te zien en te leeren
geeft, dringt als vanzelf tot de wenschelijkheid om het ant-
woord in natura te gaan geven.

Spelen in den Afrikaanschen opzet practijk en wetenschap
aardig dooreen, zoodat naast statistieken in cijfers, verhou-
dingen in beeld de aandacht boeien, hierin zal ons land niet
achter behoeven te slaan. Kunnen wij geen bollen van goud-
productie geven, wij zouden kristallen van diamantslijp-
prestatie kunnen vertoonen, die niet minder welsprekend
zouden zijn. De Cullinan is evenzeer Nederlandsch als Trans-
vaalsch. Vermoedelijk weet Z.-A. niet, op welke wijze een
aanzienlijk deel van zijn goud in Nederland verwerkt wordt,
van waar het meent alleen zoo wat vee en zuivelproducten
te kunnen krijgen, die 't echter niet meer noodig heeft. De nij-
verheid van Z.-A. is op menig gebied nog in hare kindsheid;
Z.-A. weet niet, hoe veel omvattend de Nederlandsche nij-
verheid is. Al strekt het noordelijk gedeelte van de Unie
zich tot het tropenland uit en al is de gemeenschap met het
kustgebied van Midden-Afrika veel korter dan die met onze
Oost, toch kan aan de Unie veel uit Indië vertoond worden,
waarvan zij voordeel kan trekken; noemen wij petroleum,
tin, specerijen.

Niet minder dan op handelsgebied is ruil te bevorderen
van gedachten op intellectueel terrein. De Groot-Nederlands-
sche gedachte zal de gelegenheid tot propaganda in Z.-A. in
velelei vorm weten te benutten. Daar geldt 't meer geven
dan halen. Komt de tentoonstelling er, dan mag het ge-
heel vooral geen kleine vertoening worden. Ook geen
kraampjes- of winkelachtig warenhuis.

Canada gaf een prachtig voorbeeld van propaganda-
reclame op de Brusselsche wereldtentoonstelling. Zuid-
Afrika heeft te Amsterdam de diorama's met weinig plaats-
ruimte toegepast. Het Nederlandsche landschap, met zijn
polders, bollenvelden, duinen, kan op dergelijke wijze weer-
gegeven worden. Eigenaardiger zal 't echter nog wezen, ons
groot havenbedrijf, onze Twentsche, Dordsche, Delftsche,
Eindhovensche, Maastrichtsche fabrieken in beeld naar Zuid-
Afrika te brengen.

Films van Nederland en Indië zijn reeds in rondgang en
worden nog aangevuld.

Het succes van het geheel hangt voor een groot deel af
van de keuze, die de behoeften van Z.-A. vooral op 't oog
moet hebben en van de manier van opstellen, die populair-
artistiek moet wezen.

Kan ons volk zóó de uitnoodiging begrijpen en beantwoor-
den, die in de Exhibition of the Union of South Africa vervat
is, dan zal het zijn kolonie in Z.-A. als een geëmancipeerde
zuster terugvinden.

Prins Hiroshito op reis.

De reis van een kroonprins buiten zijn land is op zich
zelf geen gebeurtenis meer, die bijzondere aandacht vraagt.
Merkwaardiger was misschien dat er een ontwikkeld land
bestond, waar een zoodanige reis als ontoelaatbaar, als
iets onaannemelijks werd beschouwd, zooals inderdaad nog
't geval was in Japan. En om die reden is aan de reis, welke
de kroonprins Hiroshito thans volbrengt, met Engeland als
uitgesproken bestemming, wel meer dan gewone aandacht te
schenken.

Vóór het vertrek van den prins heeft zich onder de con-
servatieve groepen van politici en van de bevolking een
heftigen weerstand tegen deze inbreuk op de traditie geuit.
Verzoeken zijn tot den prins en den keizer gericht om ervan
af te zien. Demonstraties hadden plaats. Fanatieken ver-
klaarden, dat de trein van Tokio naar de inschepingsplaats
Yokohama over lijken zou rijden. Prins Hiroshito heeft zich
door dit alles niet laten weerhouden. De treinreis verliep
zonder ongelukken, de inscheping, aan boord van een Ja-
panschen oorlogskruiser, had te Yokohama zonder incidenten
plaats.

Maar juist om 't bijzondere van het besluit om deze reis
te aanvaarden tegen den wensch van velen in, meenen velen
er meer in te moeten zoeken dan een voldoening aan 't ver-
langen van den prins om wat meer van de wereld te zien.
De ter zake geleverde commentaren wijzen op de teleurstel-
ling door Japan ondervonden bij de weigering van Amerika
om het beginsel der gelijkheid van de rassen te aanvaarden,
toen dit punt op het vredescongres aan de orde kwam. De
hiermede in verband staande emigratiekwestien zijn nog
bijgespitst door de moeilijkheden van Amerikaanse zijde
opgeworpen tegen 't Japansche mandaat over de voormalige
Duitsche koloniën in Polynesië. Nu 't tijdstip nadert, waarop
't Britsche-Japansche verdrag afloopt, gaan in Engeland
stemmen op tegen de hernieuwing ervan. Men acht 't niet
onwaarschijnlijk, dat Japan door een buitengewone daad den
band met Groot-Brittannië wil aanhalen en in 't algemeen
zijn internationale positie wil versterken.

Stoomvaart-Maatschappij „**NEDERLAND**”
AMSTERDAM.

PASSAGIERSDIENST

van Amsterdam via het Suezkanaal naar SABANG,
BELAWAN-DELI, SINGAPORE, BATAVIA,
SEMARANG en SOERABAIA. 60

M. VISSER,

voorh. A. J. RODBARD.

Spuistraat 69 - DEN HAAG - Telefoon 547

Fabriek en Magazijn van Gouden-, Zilveren en Diamantwaren

REPARATIE-INRICHTING.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereniging
**WERKKRACHTEN TEN BEHOEVE DER
KOLONIËN.**

Oost- en West-Indische werkgevers hier te lande
worden uitgenoodigd om, wanneer in de vervulling
van betrekkingen moet worden voorzien, hierna
mededeeling te doen aan het Informatiebureau der
Vereniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den
Haag.

Mutaties van 29 Maart tot 6 April 1921

Nieuwe Leden.

Tehuis voor Indische Studenten, Den Haag, Prins
ritsplein, Present-exemplaar.

Mr. W. van Loon, Halfweg, Cort v. d. Lindenstraat 8.

Mr. A. J. Kronenburg, Substituut-Officier van Justitie
Dordrecht, Singel 310, f 5.

Dr. J. W. Poser, Officier v. Gezondheid O.-I., Amsterdam
te Helmerstraat 87, f 5.

W. C. E. Henrichs, Wonokromo (O.-I.), p/a. Dordsche
troleum-Mij., f 5.

T. G. van Gessel, Wonokromo (O.-I.), p/a. Dordsche
troleum-Mij., f 5.

L. T. J. Koremans, Gep. Kap. O.-I., Solo, Poerwasarie, f 5.

A. Schöftlein, Administrateur Ond. Sambiredjo, Halle
lam (N. I. S.), f 12.

Afschrijven.

Mr. D. M. Edaaw, Amsterdam, Stadhouderskade 42 (over-
leden).

T. L. H. Dessauvagie, Kap. O.-I., Den Haag, Copernicus-
laan 27.

T. Hellwig, Insp. Inl. Ond., Den Haag, Frankenslag 20.

Adresveranderingen.

W. Chr. Swart, van: Haarlem, Ged. Oude Gracht 120
naar: O.-I. (zal nader adres melden), f 5.

C. Salomonson, Gegr. Ambtenaar S.S., van: Amsterdam,
Heerengracht 35, naar: Bandoeng, Hoofdbureau S.S., f 5.

J. G. L. Houthuysen, Oud-Notaris, van: Den Haag, Houthuysen-
Paulez, naar: Vevey (Zwitserland), Tour de Peilz, Bellin-
Villa Davel, f 10.

Mej. I. Himpe, Muziekleerares, Breda, van: Ginnekenstraat
125a naar: Nieuwestraat 71.

A. B. Cohen Stuart, van: Hilversum, Hooge Noorder-
23, naar: Volksraad, Weltevreden, f 5.

H. M. van Straaten, van: Rotterdam, p/a. Ned. Handels-
maatschappij, naar: Velp, Dennenweg 6, f 5.

Mej. G. J. G. van 'Enst, Onderwijzeres O.-I., Den Haag,
van: Vivienstraat 43 naar: Thomsonlaan 165.

W. A. Penard, Ambtenaar Encyclopaedisch Bureau, Den
Haag, van: Groot Hertoginnelaan 164 naar: Regentesselaan
165.

Dr. E. H. van Hasselt, Den Haag, van: Huygenspark 165,
naar: Willem de Zwijgerlaan 33.

Mr. C. M. van Troostenburg de Bruyn, Hilversum, van: Breda,
summergrindweg 50 naar: Curaçaoaan 18.

L. F. van Gent, Majoor Topografischen Dienst, van: Wel-
tevreden, Hospitaalweg 17, naar: Nijmegen, St. Anna-
straat, f 5.

G. F. de Bruyn Kops, oud-Resident, Den Haag, van: Choo-
lotte de Bourbonstraat 21 naar: Schenkkade 223.

H. A. van Marle, van: Bussum, Mecklenburgerlaan 30,
naar: Den Haag, Ten Hovestraat 89.

F. A. Varkevissier, Hoofdingenieur, Den Haag, van: Groot-
Hertoginnelaan 147 naar: Obrechtstraat 488.

Wed. J. der Kinderen-Knyff, Breda, van: Koningin-
straat 6 naar: Teteringsche Parkstraat 22.

C. de Wit, Inspecteur Volkscredietwezen O. I. D., Den Haag,
van: Buys Ballotstraat 63 naar: Laan van Meerdervoort 10.

J. J. van Helddingen, Assistent-Resident, van: Djokjaja,
karta naar: Nederland (onbekend adres), f 5.

C. A. Th. Luckmani, van: Singapore naar: Medan, p/a.
Dordsche Petroleum-Mij., f 5.

W. N. de Vassy, van: Sragen naar: Tjepoe, p/a. Bata-
sche Petroleum-Mij.

J. A. J. Vorderman, Gep. O.-I. Ambtenaar, Den Haag, van:
Lange Beestenmarkt 82a naar: Frederikstraat 72.

H. A. Kooy, Kolonel B. D. Inspecteur van Financiën, van:
Haarlem, Floraplein 28, naar: Weltevreden, Dep. van Fi-
nanciën, f 5.

F. de Bakker, Kap. Mil. Adm., Bandoeng, van: Dep. van
Oorlog naar: Bandoeng, Oosteinde binnen 13.

WISBRUN & LIFFMANN.

Veenestraat 35-37 - Tel. 2503. - Den Haag.

DAMES MODEARTIKELN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWELN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELN.

G. KERNER & Co.
Opgericht 1890 te Soerabaya.
NATIONSWEG 78 DEN HAAG
Specialiteit in Indische Uitrustingen
Filialen te Batavia en Soerabaya
ALLE LEVERINGEN ONDER GARANTIE.

**N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL**
Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155
Filiaal: 'S-GRAVENHAGE Noordwal 4, Tel. 2461
Filiaal: ARNHEM Eusebius. singel 1a, Tel. 195

Vereeniging OOST en WEST.
HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden, welke bij aankomst in Nederland inlichtingen wenschen voor onderdak, enz., zelfs van boord afgehaald zouden willen worden, Ouders en Voogden, welke toezicht op hun in Nederland studeerende kinderen of pupillen wenschen, wendt U tot den gedeleerde der Studie-Commissie, den Heer J. C. HIETINK, van der Heimstraat 76, 's-Gravenhage, Telefoon Scheveningen No. 1514.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende, Secretaris de Heer J. L. VAN GENNEP, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. Haag No. 4519, Bureau-uren 10-12 v.m. en 2.30-4 nam.

BUREAU VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk) Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - b. Onze West (Tweede druk) bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkring en Vooruitzichten.
 - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de, verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de, verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de, verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boscwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (2de verb. druk.) Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoon dienst in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - XI. De Geëmployeerde bij de Rubber-(caoutchou) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - d. Emancipatie-Toespraak door Th. A. C. COMVALIUS. Prijs: 1 ex. f 0.25, porto f 0.02.
- N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het Informatie-Bureau, Heulstraat 17, te 's-Gravenhage.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau Laan van Meerdervoort 187, zijn van 10-12 en van 2-4 uur (uitgezonderd Zaterdags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

- Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
- Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
- Kinderjuffrouw in Indië.
- Indische massage en manicure, uitsluitend voor Dames en kinderen.
- Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.
- Teeken- en Schilderlessen.
- Talen in moderne talen.
- Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatiellessen.
- Behouding admmissie examen H. B. S. en Gymnasium.
- Typf-, Type- en Vertaalwerk.

Dese inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, Bujs Ballotstraat 15.

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs, enz.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privatlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

- A. H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijndijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
 - Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoeresch. — Javaansch. — Maleisch.
 - B. TAGOR, Inl. Veearts, Korte Jansstr. 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
 - J. J. F. SCHREUEL, Gepens.-Assist.-Res., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
 - B. TH. BRONDGEEST, Heerenweg 199, Haarlem. — De Islam en zijn beteekenis voor Indië. — Arabisch. — Maleisch. — Javaansch.
 - A. H. JANSSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
 - Mr. F. C. L. MELJER, Hoogeweg 56, Zantvoort. — N.-I. Strafrecht - N.-I. Strafvorder. - Alg. Ind. vraagstuk.
 - H. J. VERMEER, 1e v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.
- Indië, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer A. J. GOOSZEN, S r a g e n, res. Soerakarta, Java.

COMPLETE MEUBILEERING BEHANGERIJ

Centraal Meubelmagazijn
= „DUINOORD” =
Reinkenstraat 25 DEN HAAG Tel. H. 2624

STOFFEERDERIJ MEUBELMAKERIJ

De Haagsche Broodfabriek
„Theario”
Fabriek en Kantoor:
Bilderdijkstraat 139
LUXEBROOD- EN BESCHUITFABRIEK
met speciale afdeeling
BANKETBAKKERIJ.

De Haagsche Broodfabriek heeft in ALLE deelen van de stad EIGEN WINKELS.

Zij staat sedert 1909 voortdurend onder contrôle van het Station voor Maalderij en Bakkerij te Wageningen.

**VLEUGELS, PIANO'S
KUNSTSPELPIANO'S
ORGELS**

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN
Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

Huishoudelijke-
en Keuken-Artikelen.
Kolen- en Gasfornuizen.

FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEFOON 773.

Baden en Geysers.
Gas- en Elec. Ornamenten
Haarden en Kachels.

L. C. JACOBI

'S-GRAVENHAGE SOERABAYA

Regentesselaan 123
Telefoon Haag 1403

Wendt U voor

Koop, Huurkoop, Verhuur,
Inruilen, Repareeren, Stemmen,
Transport

tot bovenstaande in Nederland en
Buitenland het **meest bekende**
adres.

GROOTSTE voorraad, **BESTE** merken.

Wereldmerk

IBACH

J. P. C. NICOLAI & ZONEN

HOF-KLEEDERMAKERS

Kanaalstraat 2 Telef. H. 3146

's-GRAVENHAGE

Hof-, Rijks- en Gemeenteveranciers

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij

Geregelde mail-, passagiers- en
vrachtgoederendienst

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen
Archipel, in verbinding met Singapore, Penang
Australië.

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar
de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

HAAGSCHE MANUFACTUURHANDEL

voorheen VAN HOUTEN & Co.
Oudste en Solledste Adres Opgericht Anno 1781

Grote Markt 4 DEN HAAG, Tel. 1974 Laan 2-4

<p>Manufacturen Witte Goederen Karpetten Loopers Ledikanten</p>	<p>Bedden Dekens Matrassen Vitrages Gordijnen</p>
---	---

Grote sorteering Slaapkamer-Ameublementen

A. SCHRÖDER & Co.

Groenmarkt.

Zeer groote en fraaie keuze

Voile Blouses
Peignoirs
Frotté Japonnen

in de modernste kleuren.

Modemagazijnen

van Bommel

Vlamingstraat 8-10
Prins Hendrikstraat 98-106

SPECIALITEIT

Handschoenen

N.V. Brood- en Beschuitfabriek

„DE OUDE VETTE HEN”

DEN HAAG
bij het Stadhuis

*Alle soorten Brood, Beschuit,
Banket, enz.*

Lunchroom - Tea-Concert

Instituut LAURILLARD

OPLEIDING voor verschillende
examens en ambten, zooals Staats-
inrichting M. O., Staatshuishoudk.
M. O., Gemeente-administratie,
Boekhouden. De opleid. geschiedt
ook **schriftelijk** in Nederland en
Koloniën met zeer goede resultaten.
Prospectus en lijsten met namen
en adressen van **zeshonderd en**
veertig geslaagden worden op
aanvraag gratis toegezonden door
Mr. Dr. I. J. M. LAURILLARD.

Oranjeplein 102 - Den Haag
Telefoon 6225

P. B. VAN MOORSEL & CO

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het meubi-
leeren en stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank

's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage; J. G. COSTER te Winnipeg.